

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens förslag beträffande anslagen under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2007 (prop. 2006/07:1 volym 6) samt 76 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2006.

Finansutskottet har den 23 november 2006 föreslagit att riksdagen fastställer utgiftsramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2007 till 46 905 439 000 kr (bet. 2006/07:FiU1).

I ett antal motioner har framställts yrkanden om ändringar, huvudsakligen ökningar, av enskilda anslag. Det har även framställts ett yrkande om att anvisa medel till ett nytt anslag för tillgänglighetsåtgärder.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisningar samt begärda bemyndiganden. Samtliga motioner avstyrks.

Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna deltar inte i beslutet såvitt avser anslagen. I stället redovisar de sina alternativa budgetförslag i särskilda yttranden.

I betänkandet finns 16 reservationer och 3 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Utskottets överväganden	9
Politikområde Hälso- och sjukvårdspolitik	9
Tandvårdsförmåner m.m. (13:1)	9
Bidrag till hälso- och sjukvård (13:3)	11
Socialstyrelsen (13:6)	15
Bidrag till psykiatri (13:9)	16
Övrig medelsanvisning	18
Politikområde Folkhälsa	19
Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar (14:1)	19
Statens folkhälsoinstitut (14:4)	22
Smittskyddsinstitutet (14:5)	22
Folkhälsopolitiska åtgärder (14:7)	24
Övrig medelsanvisning	29
Politikområde Barnpolitik	30
Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige (15:3)	30
Övrig medelsanvisning	31
Övrig fråga inom politikområdet	31
Politikområde Handikappolitik	33
Personligt ombud (16:1)	33
Vissa statsbidrag inom handikappområdet (16:2)	34
Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd (16:3)	35
Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder (16:4)	36
Bidrag till handikapporganisationer (16:5)	38
Bilstöd till personer med funktionshinder (16:7)	41
Kostnader för statlig assistansersättning (16:8)	42
Handikappombudsmannen (16:10)	44
Tillgänglighetssatsning (16:11, förslag till nytt anslag)	45
Övrig medelsanvisning	46
Politikområde Äldrepolitik	47
Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken (17:1)	47
Politikområde Socialtjänstpolitik	49
Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. (18:1)	49
Statens institutionsstyrelse (18:2)	52
Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa (18:3)	53
Politikområde Forskningspolitik under utgiftsområde 9	55
Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning (26:2)	55
Övrig medelsanvisning	56
Reservationer	57
1. Reformerad tandvårdsförsäkring, punkt 7 (s)	57
2. Reformerad tandvårdsförsäkring, punkt 7 (mp)	58
3. Konsumentrapportering av läkemedelsbiverkningar, punkt 8 (s, v)	58

4. Konsumentrapportering av läkemedelsbiverkningar, punkt 8 (mp)	59
5. Barn- och ungdomspsykiatri m.m., punkt 10 (v)	60
6. Ändringar i socialtjänstlagen (2001:453), punkt 13 (v, mp)	60
7. Omskärelse av pojkar, punkt 14 (v)	61
8. Personligt ombud, punkt 15 (s)	62
9. Statsbidrag till handikapporganisationer, punkt 17 (mp)	62
10. Kvinnojourer, punkt 20 (s)	63
11. Kvinnojourer, punkt 20 (v)	63
12. Regionala centrum i varje sjukvårdsregion, punkt 21 (v)	64
13. Brottsofferjourer för HBT-personer, punkt 22 (v, mp)	64
14. Hemlöshet, punkt 23 (s)	65
15. Hemlöshet, punkt 23 (v)	66
16. Hemlöshet, punkt 23 (mp)	67
Särskilda yttranden	68
1. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (s)	68
2. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (v)	73
3. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (mp)	77
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	80
Propositionen	80
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	80
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och riksdagspartiernas förslag till anslag för år 2007	89
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 9	91

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Riksdagen anvisar för 2007 anslag under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 9 punkt 6 och avslår motionerna 2006/07:Ju256 yrkande 4, 2006/07:Ju316 yrkandena 1 och 2, 2006/07:So259 yrkande 2, 2006/07:So306, 2006/07:So382 yrkandena 16 och 18, 2006/07:So439, 2006/07:So452 yrkandena 1, 4, 5, 9 och 12, 2006/07:So464 yrkandena 1 och 13 samt 2006/07:So486.

2. Bemyndigande angående ramanslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut ingå ekonomiska förpliktelser avseende beställarstyrda forskningsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kr efter 2007. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 9 punkt 1.

3. Bemyndigande angående ramanslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 83 000 000 kr efter 2007. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 9 punkt 2.

4. Bemyndigande angående ramanslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kr efter 2007. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 9 punkt 3.

5. Bemyndigande angående ramanslag 18:2 Statens institutionsstyrelse

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslag 18:2 Statens institutionsstyrelse ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kr efter 2007. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 9 punkt 4.

6. Bemyndigande angående ramanslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 662 000 000 kr efter 2007. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:1 utgiftsområde 9 punkt 5.

7. Reformerad tandvårdsförsäkring

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:So228, 2006/07:So324, 2006/07:So409 och 2006/07:So452 yrkande 2.

Reservation 1 (s)

Reservation 2 (mp)

8. Konsumentrapportering av läkemedelsbiverkningar

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:So259 yrkande 1 och 2006/07:So408.

Reservation 3 (s, v)

Reservation 4 (mp)

9. Avknoppning av verksamhet inom vård- och omsorgssektorn

Riksdagen avslår motion 2006/07:N295 yrkande 1.

10. Barn- och ungdomspsykiatri m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:So264 yrkande 5, 2006/07:So338, 2006/07:So379 yrkande 20 och 2006/07:So437 yrkande 1.

Reservation 5 (v)

11. Stöd till HBT-organisationer m.fl.

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:U294 yrkande 6 och 2006/07:So249.

12. Spelberoende

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:So263 yrkande 1, 2006/07:So317, 2006/07:So386, 2006/07:So464 yrkande 47 och 2006/07:Kr286 yrkande 2.

13. Ändringar i socialtjänstlagen (2001:453)

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:So464 yrkande 46 och 2006/07:Kr284 yrkande 3.

Reservation 6 (v, mp)

14. Omskärelse av pojkar

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:So336, 2006/07:So365 och 2006/07:So374 yrkande 8.

Reservation 7 (v)

15. Personligt ombud

Riksdagen avslår motion 2006/07:So231.

Reservation 8 (s)

16. Assistanhundar

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:So218, 2006/07:So237, 2006/07:So279, 2006/07:So285 yrkandena 1 och 2, 2006/07:So355, 2006/07:So470 och 2006/07:So477.

17. Statsbidrag till handikapporganisationer

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:So206, 2006/07:So388 yrkandena 1–3, 2006/07:So436 och 2006/07:So452 yrkande 10.

Reservation 9 (mp)

18. Bilstöd

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:So234 och 2006/07:So239.

19. Personlig assistans

Riksdagen avslår motion 2006/07:So322 yrkandena 1 och 2.

20. Kvinnojourer

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:Ju256 yrkande 3, 2006/07:So238 yrkande 1 och 2006/07:So267 yrkandena 1 och 2.

Reservation 10 (s)

Reservation 11 (v)

21. Regionala centrum i varje sjukvårdsregion

Riksdagen avslår motion 2006/07:So375 yrkande 4.

Reservation 12 (v)

22. Brottsofferjourer för HBT-personer

Riksdagen avslår motion 2006/07:So463 yrkandena 11 och 12.

Reservation 13 (v, mp)

23. Hemlöshet

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:C276 yrkandena 1–3, 2006/07:C360 yrkande 26, 2006/07:So229, 2006/07:So370 yrkandena 1–3, 2006/07:So442 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:So452 yrkande 7.

Reservation 14 (s)

Reservation 15 (v)

Reservation 16 (mp)

Stockholm den 30 november 2006

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (c), Mona Sahlin (s)¹, Cecilia Widegren (m), Magdalena Andersson (m), Christer Engelhardt (s)², Marianne Kierkemann (m), Lars U Granberg (s)³, Marina Pettersson (s)⁴, Jan R Andersson (m), Lennart Axelsson (s)⁵, Chatrine Pålsson Ahlgren (kd), Margareta B Kjellin (m), Elina Linna (v)⁶, Lars-Ivar Ericson (c), Thomas Nihlén (mp)⁷, Catharina Bråkenhielm (s)⁸ och Barbro Westerholm (fp).

^{1–8} Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Redogörelse för ärendet

Utskottet behandlar i detta betänkande proposition 2006/07:1 Budgetpropositionen för 2007 såvitt avser utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg samt motioner från den allmänna motionstiden 2006 som rör anslagen eller näraliggande frågor. De behandlade förslagen återfinns i bilaga 1.

Företrädare för Konsumentinstitutet för Läkemedel och Hälsa (Kilen) har lämnat information till utskottets ledamöter den 23 november.

Ett 20-tal skrivelser angående anslagsfrågan för Kilen har inkommit till utskottet under oktober och november.

Vid utskottssammanträdet den 28 november har den nationella psykiatrisamordnaren Anders Milton informerat utskottet om Psykiatrisamordningens slutbetänkande (SOU 2006:100).

Utskottets överväganden

Politikområde Hälsa- och sjukvårdspolitik

Tandvårdsförmåner m.m. (13:1)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m. Riksdagen bör därmed avslå motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen bör även avslå yrkanden om en reformerad tandvårdsförsäkring i avvaktan på den reform som aviserats av regeringen. Jämför reservationerna 1 (s) och 2 (mp).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 3 233 000 000 kr anvisas under anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m.

Anslaget finansierar i huvudsak det statliga tandvårdsstödet som administreras av Försäkringskassan. Från anslaget utbetalas även stöd till kompetenscentrum m.m. på tandvårdsområdet.

I propositionen konstateras att priserna inom tandvården har ökat kraftigt under senare år, samtidigt som den offentliga subventionen har urholkats. Patienterna får i dag betala en större del av kostnaderna för vården än tidigare. Regeringen anser mot denna bakgrund att det är nödvändigt att reformera tandvårdsstödet. Resurserna bör enligt regeringen förstärkas så att de största behoven ges den högsta prioriteten. Den största delen av resurstillskottet bör användas till att skapa ett förbättrat högkostnadsskydd. Vidare ska insatser göras för att stärka prispressen inom tandvården. Enligt propositionen avser regeringen att genomföra en tandvårdsreform som omfattar ett nytt skydd mot höga kostnader för individer mellan 20 och 64 år samt införandet av en tandvårdscheck. Reformen bedöms dock inte kunna genomföras under 2007 utan påbörjas 2008.

Vidare anges i propositionen att antalet inkommande förhandsprövningsärenden inom det befintliga högkostnadsskyddet för protetik för personer som är 65 år eller äldre, var högre under första halvåret 2006 än motsvarande period 2005. På grund av långa handläggningstider förskjuts utgifter till följande år.

För 2007 avsätts 13 miljoner kronor för anslagsposten Kompetenscentrum m.m. på tandvårdsområdet. En del av medlen kan användas för finansieringen av Nordiska Produktdatabasen för Dentala Biomaterial.

I propositionen anges slutligen att regeringen avser att göra en översyn av samtliga pågående utredningar inom politikområdet och vid behov föreslå förändringar i enlighet med regeringens politik.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m. för budgetåret 2007 anvisar 500 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Motionärerna vill i ett första steg genomföra subventionerade tandhälsobesök var artonde månad. Det innebär att tandvårdspatienten ska betala högst 200 kr för de vanliga undersökningarna inom tandvården. Vårdgivarens ersättning för besöket följer ett reglerat pris. Detta grundstöd bör enligt motionärerna införas under andra halvåret 2007. Vidare föreslår motionärerna att ett högkostnadsskydd för tandvården införs fr.o.m. 2008.

I motion So452 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 12 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m. för budgetåret 2007 anvisar 145 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. Motionärerna föreslår reformer inom området fr.o.m. 2008.

Övriga motioner

I motion So452 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att det i ett steg mot en heltäckande tandvårdsreform fr.o.m. 2008 införs ett nationellt abonnemangstandvårdssystem och gratis tandvård upp till 25 år.

I motion So228 av Ann-Christin Ahlberg (s) begärs ett tillkännagivande om att göra tandvården mer ekonomiskt tillgänglig. Enligt motionären bör tandvården i framtiden göras lika tillgänglig som övrig sjukvård. Tandläkar-kostnaderna måste på sikt sänkas för alla.

I motion So409 av Catherine Persson (s) begärs att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag om gratis tandvård för alla upp till 24 års ålder. Motionären anför att den negativa trenden i besöksfrekvens hos unga vuxna är särskilt oroande, och därför bör den tid då tandvården är gratis förlängas.

I motion So324 av Christer Winbäck (fp) begärs ett tillkännagivande om att en förändrad tandvårdsförsäkring bör utredas. Enligt motionären skulle en tandvårdsförsäkring som ger alla möjlighet till ett bättre högkostnads-skydd än i dag för bastandvård dramatiskt förbättra tandhälsan.

Utskottets ställningstagande

Den föreslagna medelsanvisningen är enligt utskottet väl avvägd och tillstyrks därför. Motionerna So439 (v) i denna del samt So452 (mp) yrkande 12 i denna del avstyrks.

Utskottet välkomnar den aviserade reformen av tandvårdsstödet. Regeringen har den 16 november 2006 beslutat om tilläggsdirektiv till utredningen om ett nytt tandvårdsstöd för vuxna (dir. 2006:112). Utredaren ska senast den 15 mars 2007 lägga fram förslag till en ny modell för tandvårdsstöd för personer i åldrarna 20 år och uppåt. Utskottet anser att riksdagen inte bör föregripa utredningen. Motionerna So228 (s), So324 (fp), So409 (s) samt So452 (mp) yrkande 2 avstyrks.

Bidrag till hälso- och sjukvård (13:3)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård. Riksdagen bör därmed avslå motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen bör även avslå motioner om bl.a. konsumentarbetet kring biverkningar av läkemedel.

Jämför reservationerna 3 (s, v) och 4 (mp).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 399 103 000 kr anvisas under anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård.

Syftet med anslaget är att genom riktade satsningar förbättra hälso- och sjukvårdens kvalitet och tillgänglighet m.m. Från anslaget utbetalas dessutom vissa statsbidrag i enlighet med den överenskommelse som träffas mellan staten och Landstingsförbundet om vissa ersättningar till hälso- och sjukvården, den s.k. Dagmaröverenskommelsen. En ny överenskommelse kommer att tecknas för 2007.

Anslaget ökas med 30 miljoner kronor för att utveckla hälso- och sjukvårdens ersättningssystem och förbättra metoderna för klassifikation av utförda åtgärder. Syftet är att skapa administrativa förutsättningar för patientbaserade ersättningssystem inom hälso- och sjukvården.

Vidare avsätts 30 miljoner kronor för att utveckla öppna jämförelser av hälso- och sjukvårdens prestationer och kvalitet. Regeringen anför att en åtgärdsplan för mätning av kvalitet och rankning inom hälso- och sjukvården ska utformas i samarbete mellan staten och sjukvårdshuvudmännen.

Regeringen anser att fler alternativa aktörer inom hälso- och sjukvården bidrar till en utveckling av vårdkvaliteten och effektiviteten. För att främja en sådan utveckling ska vårdpersonalens kompetens och erfarenhet tas till vara. Regeringen gör därför en satsning för att stödja vårdpersonal som vill ta över driften av verksamheten, s.k. avknoppningsstöd. Detta stöd syftar till att göra det möjligt för anställda att förbereda ett övertagande av landstingsdriven verksamhet. 40 miljoner kronor avsätts för detta ändamål.

Vidare avser regeringen att intensifiera arbetet med att skapa en nationell standard för informationsöverföring. För detta arbete ökas anslaget med 50 miljoner kronor.

I anslaget ingår även bl.a. ersättning för vissa kostnader och förluster som uppkommit till följd av myndighetsingripanden för att hindra spridning av smittsam sjukdom, ersättning till smittbärare, kostnader för patientförsäkring och vissa skadeersättningar, medel för Apoteket AB:s drift av läkemedelsförteckning, medel till Hjälpmedelsinstitutet, medel till Socialstyrelsens arbete med prioriteringar inom hälso- och sjukvården samt bidrag till Vidarkliniken och Rett center.

I propositionen anges vidare att anslaget minskas fr.o.m. 2007 med 7 miljoner kronor på grund av utfasning av tidigare satsningar på Konsumentinstitutet Läkemedel och Hälsa (Kilen) och Nationella hjälplinjen. Ett särskilt stöd kommer att utgå till Nationella hjälplinjen under anslag 13:9. Anslaget minskas vidare med 2 miljoner kronor på grund av avslutad satsning på drift av nationellt register över alternativ- och komplementärmedicinska utövare.

Den tidigare regeringen och Landstingsförbundet tecknade under våren 2005 en överenskommelse om en nationell vårdgaranti inom sjukvården. Den sammanlagda satsningen på en nationell vårdgaranti och förbättrad tillgänglighet uppgick till 1,95 miljarder kronor 2005 samt 1,75 miljarder kronor per år fr.o.m. 2006. Utöver vad som tidigare aviserats, föreslår regeringen nu att anslaget tillförs ytterligare 250 miljoner kronor 2007 avseende en förstärkning av vårdgarantin (prop. 2006/07:1 utg.omr. 25 s. 14 f.)

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård för budgetåret 2007 anvisar 40 miljoner kronor mindre än regeringen. Minskningen motsvarar regeringens förslag att tillföra 40 miljoner kronor till ett s.k. avknopningsstöd, vilket motionärerna avvisar.

I motion So452 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 12 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård för budgetåret 2007 anvisar 58 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. I yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om vikten av att stödja hälsofrämjande sjukhus i enlighet med folkhälsomål 6. För att nätverket Hälsofrämjande sjukhus ska kunna vidareutveckla sitt arbete avsätts i motionen 3 miljoner kronor per år under de tre kommande åren.

Även i motion So464 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om hälsofrämjande sjukhus och hälsofrämjande sjukvård enligt det sjätte folkhälsomålet. Ett liknande yrkande framförs i motion So306 av Jan Lindholm (mp).

Vidare begärs i motion So452 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 4 ett tillkännagivande om att Kilens verksamhet bör permanentas. För detta ändamål avsätts 9 miljoner kronor per år under de tre kommande åren. I motion So259 av Jan Lindholm (mp) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om ett förslag till metod att till låg årskostnad för statsbudgeten inarbeta ansökan från Kilen i statsbudgeten.

Slutligen avvisas i motion So452 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 12 (delvis) regeringens satsning på 30 miljoner kronor för att utveckla hälso- och sjukvårdens ersättningsystem, eftersom det enligt motionärerna råder oklarheter kring vad förslaget innebär och syftar till. Av samma anledning avvisas förslaget till avknopningsstöd på 40 miljoner kronor.

Övriga motioner

I motion So408 av Catherine Persson (s) begärs ett tillkännagivande om det framtida konsumentarbetet kring läkemedel och Konsumentinstitutet Läkemedel och Hälsa (Kilen). Regeringen bör enligt motionären ges i uppdrag att snarast återkomma till riksdagen med ett förslag till hur detta konsumentarbete ska kunna drivas i fortsättningen.

I motion So259 av Jan Lindholm (mp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om behovet av en från Läkemedelsverket fristående organisation för konsumentrapportering av biverkningar av läkemedel.

I motion N295 av Désirée Pethrus Engström och Rosita Rungrund (kd) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om avknopning av offentlig verksamhet. Avknopning av verksamhet inom vård- och omsorgssektorn bör enligt motionärerna uppmuntras, och entreprenörskap bör ingå som en del i verksamhetsutvecklingen inom offentlig sektor.

Aktuellt

Socialminister Göran Högglund anförde i en interpellationsdebatt den 21 november 2006 följande (ip. 2006/07:52 om Kilen, prot. 2006/07:24):

— — —

Från olika håll kommer uppgifter om att sjukvårdspersonal inte vidare-rapporterar biverkningar till Läkemedelsverket i tillräcklig omfattning. Läkemedelsverket har därför fått i uppdrag att föreslå förbättringar i dagens system för biverkningsrapportering. Myndigheten genomför av den anledningen sedan oktober förra året ett pilotprojekt där konsument-er av läkemedel och naturläkemedel själva kan rapportera misstänkta biverkningar. Studien genomförs i Uppsala kommun. En första utvärdering av projektet har utfallit positivt och konsumenternas biverkningsrapporter har visat sig infria de kvalitetskrav som kan ställas för att kunna komplettera den information som Läkemedelsverket får från hälso- och sjukvården.

Regeringen har för avsikt att inom ramen för 2007 års budget avsätta 5 miljoner kronor för att främja producentoberoende läkemedels-information till hälso- och sjukvården. Syftet med satsningen är att ge vårdpersonal och patienter tillgång till oberoende och objektiv informa-

tion om läkemedel och dess användning. Avsikten är att Läkemedelsverket ska ansvara för utformningen av informationen. Satsningen är inte ny utan har varit återkommande under många år.

Vidare tillhandahåller Apoteket AB en kundanpassad och producentoberoende information och rådgivning till sina kunder. Åtagandet är reglerat i bolagets verksamhetsavtal med staten. Konsumenter som kontaktar apotek har därför möjlighet att även den vägen få professionell och producentoberoende rådgivning om sina läkemedel.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 inte föreslagit något ekonomiskt stöd till Kilen. Propositionen är lämnad till riksdagen som nu har att besluta om statsbudgeten för nästa år. Jag förutsätter att hälso- och sjukvården på ett fullgott sätt tar hand om de personer som drabbats av läkemedelsbiverkningar och att Läkemedelsverket på ett tillfredsställande sätt arbetar vidare med och utvecklar sin biverkningsrapportering. Jag avser mot bakgrund av det arbete som pågår inte att vidta några ytterligare åtgärder men kommer att följa utvecklingen mycket noga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att anslaget föreslås höjas för att utveckla den nationella vårdgarantin, hälso- och sjukvårdens ersättningssystem, öppna jämförelser av hälso- och sjukvårdens prestationer och kvalitet samt för att intensivifiera arbetet med att skapa en nationell standard för informationsöverföring m.m. Utskottet välkomnar dessa satsningar och tillstyrker den föreslagna medelstilldelningen. Motionerna So259 (mp) yrkande 2, So306 (mp), So439 (v) i denna del, So452 (mp) yrkandena 1, 4 och 12 i denna del samt So464 (mp) yrkande 13 avstyrks.

Utskottet delar bedömningen att det är viktigt med ett fortsatt arbete kring biverkningar av läkemedel. Utskottet konstaterar att det inom Läkemedelsverket pågår ett projekt där konsumenter av läkemedel och naturläkemedel i Uppsala kommun själva kan rapportera misstänkta biverkningar. Genom projektet undersöker myndigheten om biverkningsrapporter från konsumenter av läkemedel och naturläkemedel kan komplettera hälso- och sjukvårdens rapportering. Vidare avsätts medel under 2007 för att främja läkemedelsberoende läkemedelsinformation till hälso- och sjukvården. Riksdagen bör inte ta något initiativ med anledning av motionerna So259 (mp) yrkande 1 och So408 (s). Motionerna avstyrks.

Det som berörs i motion N295 (kd) yrkande 1 är tillgodosett genom aviserade satsningar. Motionen avstyrks.

Socialstyrelsen (13:6)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 13:6 Socialstyrelsen. Riksdagen bör därmed avslå ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 537 989 000 kr anvisas under anslag 13:6 Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen är nationell expert- och tillsynsmyndighet för hälso- och sjukvård, tandvård, socialtjänst, stöd och service till funktionshindrade, hälsoskydd och smittskydd. Myndigheten har dessutom ett samlat sektorsansvar för handikappolitiken i vård- och omsorgsfrågor. Socialstyrelsen ska säkerställa och främja god hälsa, social välfärd, omsorg och vård på lika villkor för hela befolkningen.

Inom anslaget avsätts medel för myndighetens regeringsuppdrag att bedriva tillsyn som, utifrån ett patientperspektiv, ska bidra till att förbättra kvaliteten i sjukskrivningsprocessen. Medel avsätts även för bl.a. tillsyn av lagen (2006:496) om blodsäkerhet.

I enlighet med vad som angavs i propositionen Nationell strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar (prop. 2005/06:60) inrättades den 1 september 2006 Rådet för samordning av insatser mot hiv/aids vid Socialstyrelsen. Från och med 2007 avsätts medel till detta inom anslaget. Finansiering sker genom neddragningar av anslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut respektive anslag 14:1 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:6 Socialstyrelsen för budgetåret 2007 anvisar 6,5 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Motionärerna anför att det behövs mer kunskap och statistik om kön i hälso- och sjukvården, och därför föreslår man att det införs en jämställdhetsenhet på Socialstyrelsen. Enheten ska arbeta med uppföljning av tillgänglighetsfrågor och prioriteringsfrågor och särskilt se till att dessa områden har könsuppdelad statistik. Enheten ska också analysera statistiken och lämna förslag på åtgärder. För detta ändamål bör Socialstyrelsen tillföras 1,5 miljoner kronor per år från 2007. Vidare bör styrelsen tillföras 5 miljoner kronor per år under 2007–2009 för att stimulera utvecklingsprojekt för förlossnings- och mödravård i glesbygd.

Utskottets ställningstagande

Utskottet bedömer att den föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstildelningen och avstyrker motion So439 (v) i denna del.

Bidrag till psykiatri (13:9)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 13:9 Bidrag till psykiatri. Riksdagen bör därmed avslå ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen bör även avslå motionsyrkanden om barn- och ungdomspsykiatri m.m. med hänvisning till regeringens satsningar inom området.

Jämför reservation 5 (v).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 500 000 000 kr anvisas under anslag 13:9 Bidrag till psykiatri.

Anslaget är avsett för bidrag till vuxenpsykiatri samt barn- och ungdomspsykiatri.

I propositionen anges att hälso- och sjukvårdspersonalens kompetens behöver förbättras för att bättre kunna tillgodose behoven hos de personer som lider av psykisk ohälsa. Det behövs en ökad tillgång till psykologer och kuratorer inom primärvården, liksom en höjning av baspersonalens kompetens inom landstingens verksamheter för personer med psykisk sjukdom eller psykiskt funktionshinder. Vidare behöver psykiatri, enligt regeringen, ökade resurser för att stimulera en ökad kvalitet i och tillgänglighet till vården.

Regeringen anför vidare att vårdgarantin inom barn- och ungdomspsykiatri behöver stärkas. Väntetiden bör inte överstiga en månad för de berörda barnen.

Regeringen föreslår att 500 miljoner kronor avsätts för 2007. Under 2008 och 2009 bedömer regeringen att det behövs ytterligare 500 miljoner kronor respektive 250 miljoner kronor. Regeringen avser att under 2007 konkretisera nödvändiga åtgärder för att förbättra den psykiatriska vården i en handlingsplan.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:9 Bidrag till psykiatri för budgetåret 2007 anvisar 505 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Motionärerna anför att regeringens

satsning är otillräcklig eftersom psykiatrin omsätter stora summor pengar runtom i landsting och kommuner. Därför bör detta riktade stöd ökas med 500 miljoner kronor för 2007 och 2008 samt 750 miljoner kronor för 2009. Vidare föreslås att den nationella hjälplinjen tilldelas 5 miljoner kronor per år från 2007.

Övriga motioner

I motion So437 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om en nationell handlingsplan för den psykiatriska hälso- och sjukvården. Regeringen bör enligt motionärerna utarbeta en handlingsplan för hela den psykiatriska hälso- och sjukvården där såväl hälsoarbete som den slutna vården ingår och där insatserna tar hänsyn till alla kategorier av människors behov.

I motion So379 av Désirée Pethrus Engström (kd) yrkande 20 begärs ett tillkännagivande om en vårdgaranti för barn- och ungdomspsykiatrin. En rimlig målsättning bör enligt motionären vara att en vårdgaranti införs med rätt till bedömning och vårdplanering inom en månad.

I motion So338 av Hillevi Larsson och Ronny Olander (s) begärs ett tillkännagivande om att barn- och ungdomspsykiatrin bör prioriteras i kommande satsningar på vården.

I motion So264 av Göran Lindblad och Ewa Björling (m) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att öka antalet psykiatriska slutenvårdsplatser.

Aktuellt

Hösten 2003 tillkallades en nationell psykiatrisamordning med uppgift att se över frågor som rör arbetsformer, samverkan, samordning, resurser, personal och kompetens inom vård, social omsorg och rehabilitering av personer med allvarlig psykisk sjukdom och/eller psykiska funktionshinder (dir. 2003:133). Psykiatrisamordningen har fortlöpande lämnat förslag avseende olika frågeställningar i direktiven. Ett slutbetänkande presenterades den 27 november 2006.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig mycket positivt till regeringens satsning på vård och stöd till personer som lider av psykisk ohälsa. Den föreslagna medelsanvisningen tillstyrks, och motion So439 (v) i denna del avstyrks.

Regeringen anför att vårdgarantin inom barn- och ungdomspsykiatrin behöver stärkas. Utskottet delar denna uppfattning och anser att det är mycket angeläget att så sker. Motionerna So338 (s) och So379 (kd) yrkande 20 avstyrks i den mån de inte är tillgodosedda. Motionerna So264 (m) yrkande 5 och So437 (v) yrkande 1 avstyrks i avvaktan på den aviserade handlingsplanen på psykiatris område.

Övrig medelsanvisning

Regeringens förslag till medelsanvisning under anslagen *13:2 Bidrag för läkemedelsförmånerna*, *13:4 Statens beredning för medicinsk utvärdering*, *13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd*, *13:7 Läkemedelsförmånsnämnden* och *13:8 Sjukvård i internationella förhållanden* har inte mött någon erinran i form av motioner.

Utskottet tillstyrker de föreslagna medelsanvisningarna.

Politikområde Folkhälsa

Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar (14:1)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 14:1 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar. Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om stöd till HBT-organisationer och sexualpolitiska organisationer med hänvisning till det utredningsarbete som pågår.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 151 937 000 kr anvisas under anslag 14:1 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar.

Anslagets ändamål är att finansiera insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar med koppling till hiv/aids, t.ex. sexuellt överförbara och blodburna sjukdomar. Anslaget är främst avsett att användas för bidrag enligt förordningen (2006:93) om statsbidrag till verksamhet inriktad mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar, bidrag till ideella organisationer som bedriver verksamhet riktad till homo- och bisexuella samt transpersoner samt bidrag som fördelas enligt en överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om vissa ersättningar inom folkhälsoområdet för 2007. Därutöver kan medel användas till finansiering av insatser på nationell nivå och till övergripande samordning och uppföljning m.m.

Enligt regeringen har förekomsten av allvarliga smittsamma sjukdomar genom förebyggande insatser och ett väl fungerande smittskyddsarbete kunnat hållas på en låg nivå i Sverige i förhållande till många andra länder. Det är emellertid enligt regeringen nödvändigt att ha en beredskap för förändringar i karaktären eller spridningen av smittsamma sjukdomar som gör att dessa på nytt kan bli ett allvarligt hot mot befolkningen i Sverige. Regeringen konstaterar att det även finns tecken på en oroande utveckling i fråga om spridningen av hivinfektion och andra sexuellt överförbara infektioner samt spridningen av resistenta bakterier inom hälso- och sjukvården och i övriga samhället, vilket visar att det är nödvändigt med en beredskap inom smittskyddsområdet.

I enlighet med vad som angavs i propositionen Nationell strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar (prop. 2005/06:60) inrättades den 1 september 2006 Rådet för samordning av insatser mot hiv/aids vid Socialstyrelsen. Från och med 2007 avsätts medel till rådet inom anslag 13:6 Socialstyrelsen.

Rådet kommer att ta över en del av de uppgifter som tidigare legat på Statens folkhälsoinstitut. Samtidigt kommer rådet enligt regeringen att ges till uppgift att förstärka samordningen och uppföljningen av de insatser som görs under anslag 14:1. För att möjliggöra en förstärkning av dessa uppgifter inom rådet föreslår regeringen att neddragningar av anslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut respektive anslag 14:1 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar görs och att anslag 14:1 minskas med 1 800 000 kr fr.o.m. 2007.

I propositionen anges slutligen att regeringen avser att göra en översyn av samtliga pågående utredningar inom politikområdet och vid behov föreslå förändringar i enlighet med regeringens politik.

Motioner

En motion tar upp frågan om *stöd till HBT-organisationer*.

I motion U294 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om stöd till frivilligorganisationer för homosexuella, bisexuella och transpersoner. Motionärerna välkomnar att statens bidragsgivning till HBT-organisationers verksamhet har ökat på senare år men framhåller att det föreligger ett problem eftersom medlen är knutna till insatser mot hiv/aids, vilket man anser inte vara godtagbart vare sig ur hivsynpunkt eller ur HBT-synpunkt. En översyn måste enligt motionärerna göras som säkerställer att statsstödet till HBT-organisationers allmänna verksamhet inte har ekonomisk koppling till statsanslagen avsedda för insatser mot hiv/aids.

En motion gäller *stöd till sexualpolitiska organisationer*.

I motion So249 av Carina Hägg (s) begärs ett tillkännagivande om stöd till sexualpolitiska organisationer. Motionären anför bl.a. att det i en mängd statliga utredningar fastslås vikten av frivilligorganisationer i folkhälsoarbetet. För att de sexualpolitiska organisationerna i fortsättningen ska kunna bedriva ett effektivt och långsiktigt arbete och ha möjlighet att stärka och utveckla verksamheterna på kommunal nivå anser motionären att det måste finnas ett permanent och starkt stöd till organisationernas basverksamhet.

Gällande rätt, tidigare behandling m.m.

Ett motionsyrkande om tillkännagivande om stöd till frivilligorganisationer för homosexuella, bisexuella och transpersoner behandlades av utskottet i det av riksdagen godkända *betänkandet 2005/06:SoU1 (rskr. 2005/06:111-112)*. Utskottet avstyrkte motionsyrkandet och uttalade att frågan om hur det ekonomiska stödet till HBT-organisationer bör utformas kommer att övervägas i samband med behandlingen av Diskrimineringskommitténs förslag och att det arbetet inte borde föregripas.

Diskrimineringskommitténs slutbetänkande En sammanhållen diskrimineringslagstiftning (SOU 2006:22) har remissbehandlats, och enligt uppgifter som inhämtats från Justitiedepartementet kommer regeringen att avlämna en proposition någon gång under hösten 2007.

Förordningen (2006:93) om statsbidrag till verksamhet inriktad mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar trädde i kraft den 1 april 2006. Bestämmelserna kommer att tillämpas för första gången i fråga om organisationsbidrag för bidragsåret 2007 och i fråga om verksamhetsbidrag för bidragsår som inleds fr.o.m. den 1 januari 2007.

I förordningen finns föreskrifter om statsbidrag till ideella organisationer som bedriver arbete i syfte att förebygga spridning eller minska konsekvenserna av hiv/aids eller andra sexuellt överförbara och blodburna sjukdomar. Syftet med statsbidraget är enligt 1 § i förordningen att förstärka och komplettera statens, landstingens och kommunernas insatser genom stöd till organisationerna i deras arbete med utbildning, information, opinionsbildning eller olika former av stödjande socialt arbete. Syftet med statsbidraget är även att förstärka organisationernas utvecklingsarbete och kompetensuppbyggnad.

Ett par motionsyrkanden om stöd till sexualpolitiska organisationer behandlades också av utskottet i det av riksdagen godkända betänkandet 2005/06: SoU1. Utskottet instämde i motionärernas uppfattning att de sexualpolitiska organisationerna är viktiga aktörer i arbetet för folkhälsan, men avstyrkte motionsyrkandena om att tillsätta en utredning om bl.a. utformningen av stödet till sådana organisationer.

Från Justitiedepartementet har upplysts att en tjänsteman inom departementet har fått i uppdrag att göra en översyn av handläggningen av vissa bidrag till föreningslivet inklusive bidrag till bl.a. HBT-organisationer. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2007.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstilledningen.

Frågor om hur det ekonomiska stödet till HBT- och sexualpolitiska organisationer bör utformas behandlas för närvarande internt inom Justitiedepartementet, och enligt vad utskottet erfarit ska detta arbete redovisas senast den 15 februari 2007. Utskottet instämmer i motionärernas uppfattning att dessa organisationer är viktiga aktörer i arbetet för folkhälsan men anser inte att det pågående arbetet inom Regeringskansliet bör föregripas. Motionerna U294 (fp) yrkande 6 och So249 (s) bedöms åtminstone delvis tillgodosedda.

Statens folkhälsoinstitut (14:4)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut. Riksdagen bör vidare bifalla det av regeringen under anslaget begärda bemyndigandet.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 126 350 000 kr anvisas under anslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut ingå ekonomiska förpliktelser avseende beställarstyrda forskningsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kr efter 2007. För flera av projekten upprättas fleråriga avtal, vilket enligt regeringen medför att Statens folkhälsoinstitut åtar sig ekonomiska förpliktelser för kommande budgetår.

Statens folkhälsoinstitut är ett nationellt kunskapscentrum för metoder och strategier på folkhälsoområdet. Institutet ansvarar även för sektorsövergripande uppföljning och utvärdering av insatser inom folkhälsoområdet för tillsyn inom alkohol- och tobaksområdena och för bevakning och utredning av behovet av narkotikaklassificering av sådana varor som inte utgör läkemedel samt behovet av kontroll av varor enligt lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstilldelningen.

Utskottet tillstyrker att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007, i fråga om ramanslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kr efter 2007.

Smittskyddsinstitutet (14:5)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 14:5 Smittskyddsinstitutet. Riksdagen bör därmed avslå ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget.

Propositionen

I *propositionen* föreslås att 184 849 000 kr anvisas under anslag 14:5 Smittskyddsinstitutet.

Smittskyddsinstitutet (SMI) är central förvaltningsmyndighet med uppgift att bevaka det epidemiologiska läget i fråga om smittsamma sjukdomar bland människor och främja skyddet mot sådana sjukdomar.

SMI bedriver uppdragsverksamhet inom speciell diagnostik och experimentell biomedicin. Inkomsterna disponeras av SMI. Den speciella diagnostiken ska enligt regeringen finansieras med avgifter som ger full kostnadstäckning. Regeringen anför att målet med full kostnadstäckning för den speciella diagnostiken inte har kunnat uppnås under 2005. Regeringen anför vidare att den speciella diagnostiken under året redovisade ett underskott på 169 000 kr, vilket är en förbättring av resultatet i jämförelse med föregående år. Underskottet beror enligt regeringen främst på fluktuationer i antalet utförda analyser. Den experimentella biomedicinen har medgivits undantag från 5 § avgiftsförordningen (1992:191), vilket enligt regeringen innebär att avgiftsfinansiering inte krävs. Underskottet för den experimentella biomedicinen uppgår 2005 till 34 622 000 kr. Prognosen visar dock enligt regeringen att intäkterna beräknas kunna täcka personalkostnader och övriga kostnader under 2006.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 14:5 Smittskyddsinstitutet för budgetåret 2007 anvisar 4,3 miljoner kronor mer än regeringen. Motionärerna anför att det svenska vaccinationsregistret kräver finansiering för att kunna utgöra en permanent funktion och att en reglering av detta är på väg genom ett tilläggsdirektiv till Patientdatautredningen. I avvaktan på att detta blir klart anser motionärerna att registret behöver en övergångsfinansiering och föreslår därför att anvisat belopp tillförs Smittskyddsinstitutet under år 2007.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstilledningen och avstyrker motion So439 (v) i denna del.

Folkhälsopolitiska åtgärder (14:7)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder. Riksdagen bör därmed avslå motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen bör dessutom, främst med hänvisning till det omfattande arbete som pågår på området, avslå ett antal motionsyrkanden rörande spelberoende. Slutligen bör riksdagen avslå motionsyrkanden om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).

Jämför reservation 6 (v, mp).

Propositionen

I *propositionen* föreslås att 111 585 000 kr anvisas under anslag 14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder.

Syftet med anslaget är att med riktade insatser förstärka folkhälsoarbetet inom angelägna områden. Bland annat fördelas stöd till nykterhetsorganisationer och andra organisationer som arbetar med alkoholskadeförebyggande verksamhet och stöd och hjälp till personer med missbruksproblem.

Sedan 1997 har staten enligt regeringen avsatt särskilda medel till insatser för att förebygga spelberoende, sedan 1999 med ett anslag på 4 miljoner kronor per år. Under den förra mandatperioden avsattes därutöver sammanlagt 50 miljoner kronor för detta ändamål. Regeringen föreslår att anslaget ökas fr.o.m. 2007 till 28 miljoner kronor per år.

Regeringen anför att medel från anslaget kommer att fördelas även till bl.a. Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, till Sluta-rökalinjen, till organisationer som arbetar med tobaksprevention och till Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens.

Regeringen anför vidare att även om alkoholkonsumtionen inte längre tycks öka så har den avstannat på en förhållandevis hög nivå. En fortsatt uppgift för folkhälsopolitiken är därför enligt regeringen att minska alkoholen medicinska och sociala skadeverkningar.

Regeringen konstaterar att tobakspolitiken under det senaste decenniet har skärpts, med en minskande andel rökare i befolkningen som följd. Regeringen avser att fortsätta arbetet för att minska tobaksbruket.

Regeringen anför att det av hälsoskäl är viktigt att priset på tobaksprodukter inte är för lågt. Regeringen anser därför att det finns skäl att höja skatten på tobaksprodukter från den 1 januari 2007 (jfr prop. 2006/07:1 volym 1 avsnitt 5.7.3 Tobaksskatt).

Regeringen anser att det spelande som äger rum på den svenska spelmarknaden ska ske på ett säkert och socialt acceptabelt sätt och konstaterar att framför allt automatspel och spel på Internet har utvecklats kraftigt

under senare år. Mot denna bakgrund anser regeringen att det är angeläget att öka insatserna mot spelberoende. Regeringen följer utvecklingen på spelmarknaden och avser att återkomma i frågan.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder budgetåret 2007 anvisar 30 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Ökningen ska enligt motionärerna användas till att upprätta sex regionala enheter för folkhälsoarbete och på så sätt förstärka och utveckla det regionala folkhälsoarbetet.

I motion So452 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 12 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder för budgetåret 2007 anvisar 175 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Enligt motionärerna bör landstingen och regionerna ges ett samordningsansvar för arbetet med de elva folkhälsopolitiska målen på regional nivå. För att förstärka detta arbete vill motionärerna tillsätta 15 miljoner kronor, att fördelas utifrån länens storlek. Härutöver föreslår motionärerna att 160 miljoner kronor per år under tre år ska avsättas till konkreta projekt kopplade till ett eller flera av de folkhälsopolitiska målen. Ansökningar föreslås kunna göras av kommuner, landsting och regioner gemensamt men kan även gälla frivilligorganisationers eller på annat sätt sammansatta projekt. Medlen föreslås kunna sökas hos Statens folkhälsoinstitut.

I motion So464 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om lokalt folkhälsoarbete. Motionärerna anser bl.a. att landstingen och regionerna bör ges ett samordningsansvar för arbetet med de elva folkhälsopolitiska målen på regional nivå samt att detta ansvar på sikt bör lagstadgas.

Övriga motioner

Ett antal motionsyrkanden rör *spelberoende*.

I motion So317 av Luciano Astudillo m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör agera för att bekämpa spelmissbruk. Motionärerna anför att kunskaperna om orsakerna till spelmissbruket och om hur missbruket ska behandlas är mycket begränsade och att det därför behövs mer forskning inom området. Man anför vidare att både kommuner och landsting behöver skaffa sig bättre strategier för att stödja spelmissbrukare och deras anhöriga. Motionärerna anser slutligen att det är rimligt att regeringen på olika sätt försöker begränsa tillgängligheten till spel, inte minst för minderåriga.

I motion Kr286 av Cecilia Widegren (m) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att verka för målsättningen att 1 procent av spelbolagens omsättning avsätts till spelberoendevård.

I motion So263 av Mikael Oscarsson (kd) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om en handlingsplan mot spelberoende. Motionären anför bl.a. att möjligheterna att spela via Internet är obegränsade, att detta ställer konsumenter, samhälle och lagstiftare inför nya utmaningar samt att antalet spelberoende har ökat.

I motion So386 av Else-Marie Lindgren (kd) begärs ett tillkännagivande om spelmissbruk. För att undvika att unga människor fastnar i ett spelberoende föreslår motionären att frågan om en 18-årsgräns på hela Svenska Spels utbud bör utredas. Motionären anser vidare att det vore rimligt om en viss andel av Svenska Spels intäkter kunde gå direkt till kommunerna som genom sina socialnämnder kunde kanalisera hjälp och stöd till spelmissbrukare.

I motion So464 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 47 begärs ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning med uppgift att öka kunskaperna om de skadliga sidorna av spel och spelande samt att föreslå åtgärder för att hantera den oroande utvecklingen på området.

I yrkande 46 begärs ett tillkännagivande om ett klargörande av spelberoendes rätt till bistånd i form av behandling enligt socialtjänstlagen. Motionärerna anför bl.a. att nästan hälften av kommunerna inte har någon handlingsplan för spelmissbruk, att flera kommuner inte arbetar aktivt med spelberoende eftersom varken hälso- och sjukvårdslagen eller socialtjänstlagen säger något om gruppen spelmissbrukare samt att de sociala följderna av spelberoende, där även anhöriga och vänner kommer till skada, behöver synliggöras. Motionärerna anser att det är viktigt att utskottet uttalar att det tveklöst är ett skäl för bistånd enligt socialtjänstlagen om man har ett spelberoende som man själv ej kan hantera. Ett liknande yrkande om tillägg i socialtjänstlagen finns i motion Kr284 av Eva Olofsson m.fl. (v) yrkande 3. Motionärerna i denna motion anför bl.a. att det behövs ett fortsatt arbete för att utveckla behandlingsmetoder och för att skapa en acceptans bland socialsekreterare och andra myndighetspersoner så att spelberoende erbjuds behandling.

Tidigare behandling m.m.

Utskottet har tidigare vid ett flertal tillfällen behandlat motionsyrkanden om spelberoendefrågor, senast i *betänkande 2005/06:SoU1*. Utskottet föreslog i detta ett tillkännagivande till regeringen om långsiktiga insatser mot spelberoende och anförde bl.a. att det är angeläget att regeringen skyndsamt prövar en modell för att avsätta särskilda ekonomiska medel ur överskottet från spelverksamheten för att motverka spelberoende och minska de skadliga effekterna av överdrivet spelande.

Utskottet avstyrkte vid samma tillfälle ett antal yrkanden om ändringar i socialtjänstlagen (s. 66, res. kd) och anförde bl.a. att de som hamnat i ett spelberoende kan erbjudas hjälp med stöd av befintliga regler i socialtjänstlagen, att Socialstyrelsen verkar för kunskapsspridning och metodutveck-

ling såvitt gäller hjälp mot spelmissbruk samt att ytterligare åtgärder för att bygga upp kunskaper om vård av spelberoende pågår inom Statens folkhälsoinstitut.

Med anledning av ett flertal motionsyrkanden om andra spelberoendefrågor, vilka avslogs av utskottet, hänvisades bl.a. till den kommande Lotteriutredningens förslag samt Folkhälsoinstitutets förslag till handlingsprogram mot spelberoende. Utskottet välkomnade att branschrådet Oberoende spel-samverkan (OSS) har antagit etiska riktlinjer för reklam och marknadsföring när det gäller spel samt inrättat ett spelråd. Utskottet konstaterade att det finns behov av att ytterligare stärka det förebyggande arbetet mot spelberoende. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2005/06:111–112).

Lotteriutredningen, som har haft i uppdrag att se över lagstiftningen inom spel- och lotteriområdet (dir. 2004:76), presenterade sitt *betänkande Spel i en föränderlig värld (SOU 2006:11)* i januari 2006. I betänkandet lämnas en översiktlig redovisning av forskningsläget kring spelberoende, inklusive åtgärder mot och behandling av spelproblem. Utredningen har även behandlat frågan om åtgärder mot spelproblem borde finansieras genom att en andel av överskottet eller omsättningen i spelverksamheten efter beskattning skulle öronmärkas för forsknings- eller behandlingsåtgärder. Mot bakgrund bl.a. av att någon sådan beskattningsordning inte finns på andra områden har utredningen inte funnit skäl för en sådan ordning här.

Finansminister Anders Borg anförde den 18 oktober 2006 i svar på frågor för skriftliga svar om spel och spelberoende samt betalningstransaktioner kopplade till Internetspel (fr. 2006/07:16 och 18) bl.a. att regeringens ambition är att bedriva en ansvarsfull spelpolitik och att han kommer att lägga stor vikt vid de spelberoendes situation när framtidens spel- och lotteripolitik utformas. Finansministern hänvisade till att Lotteriutredningens slutbetänkande för närvarande bereds inom Regeringskansliet, att en översyn av möjligheten att för utlandsbaserade spel- och lotterisidor på Internet införa begränsningar vad gäller betalningstransaktioner kommer att ingå i denna beredning samt att han härefter har för avsikt att återkomma i frågan.

Aktuellt

Statens folkhälsoinstitut har sedan år 1999 uppdraget att följa utvecklingen av spelberoende och att verka för att minska de skadliga effekterna av överdrivet spelande. I januari 2003 överlämnade institutet en handlingsplan mot spelberoende till regeringen. Ett av inslagen i denna plan är att särskilt uppmärksamma ungdomars spelvanor och utveckla metoder för att minska skadeverkningarna av spelandet. Som ett led i detta arbete presenterade institutet i juni 2006 rapporten *Spel om pengar bland unga – En kunskapssammanställning (Rapport R 2006:09)*.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstilledningen och avstyrker motionerna So439 (v) i denna del, So452 (mp) yrkande 12 i denna del samt So464 (mp) yrkande 1.

Utskottet konstaterar att ett omfattande arbete pågår inom främst Statens folkhälsoinstitut för att förebygga och motverka spelberoende. Spelmarknaden har emellertid under senare år vuxit vad gäller både utbud och tillgänglighet såväl i Sverige som utomlands. Utskottet bedömer att med ett ökat spelande riskerar spelberoendet att tillta. I likhet med regeringen anser därför utskottet att det är angeläget att öka insatserna mot spelberoende och välkomnar regeringens förslag till ökning av grundanslaget till sådana insatser från 4 till 28 miljoner kronor för år 2007. Utskottet konstaterar vidare att Lotteriutredningens förslag är föremål för beredning inom Regeringskansliet. Utskottet har för avsikt att även i fortsättningen noga följa utvecklingen på området.

Mot bakgrund av det anförda får motionerna So263 (kd) yrkande 1, So317 (s), So386 (kd), So464 (mp) yrkande 47 samt Kr286 (m) yrkande 2 anses i huvudsak tillgodosedda.

Två motionsyrkanden rör krav på ändringar i socialtjänstlagen (2001:453). I förarbetena till den nuvarande socialtjänstlagen anges beträffande rätten till bistånd bl.a. att behandling för spelmissbruk i vissa fall kan vara en insats som ligger inom socialtjänstens ansvarsområde (prop. 2000/01:80 s. 93). Regeringsrätten har i ett av sina avgöranden (RÅ 2005 ref. 51) haft anledning att pröva frågan om socialtjänstens särskilda ansvar för hjälp och vård till vuxna missbrukare och bistånd till behandling för s.k. spelmissbruk. Regeringsrätten konstaterade bl.a. i sin dom att rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen i vissa fall kan komma i fråga även när det gäller behandling för spelmissbruk, att rätten till bistånd är generell till sin karaktär och inte begränsad till vissa insatser eller ändamål samt att bistånd till behandling för spelmissbruk förutsätter att de allmänna förutsättningarna för rätt till bistånd är uppfyllda, främst att den enskilde inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt.

Eftersom spelberoende redan i dag kan erbjudas hjälp med stöd av nuvarande bestämmelser anser utskottet inte mot bakgrund av vad som ovan redovisats att någon ändring i socialtjänstlagen är nödvändig. Motionerna So464 (mp) yrkande 46 och Kr284 (v) yrkande 3 avstyrks därmed.

Övrig medelsanvisning

Regeringens förslag till medelsanvisningar till *anslagen 14:2 Bidrag till WHO, 14:3 Bidrag till Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, 14:6 Institutet för psykosocial medicin, 14:8 Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder* samt *14:9 Alkohol- och läkemedelssortimentsnämnden* har inte mött någon erinran i form av motioner.

Utskottet tillstyrker de föreslagna medelsanvisningarna.

Politikområde Barnpolitik

Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige (15:3)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 15:3 Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige. Riksdagen bör därmed avslå ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 7 461 000 kr anvisas under anslag 15:3 Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige.

Regeringen disponerar medlen under anslaget för insatser i syfte att förverkliga barns rättigheter i Sverige med utgångspunkt i barnkonventionen. Medlen använder regeringen för strategiska insatser såsom utbildningar, informationsspridning, kunskapsinsamling och metodutveckling samt uppföljningar och utvärderingar av genomförda insatser inom området.

Vidare disponerar regeringen medlen för att med utgångspunkt i barnkonventionen främja och skydda barns och ungas rättigheter inom olika områden. Det innefattar bl.a. åtgärder för att stärka flickors och pojkers delaktighet och inflytande i verksamheter som rör dem. Medel används också för insatser som rör internationella adoptionsfrågor samt föräldrastöd.

Regeringen anser att det finns ett fortsatt behov av kunskap om barnkonventionen samt om metoder och arbetssätt för att integrera ett barnperspektiv i verksamheter som rör barn och unga.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 15:3 Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige för 2007 anvisar 2 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit. Motionärerna pekar på det ansvar kommuner och myndigheter har att se till att socialtjänsten följer barnkonventionen och undantagslöst tillämpar principen om barns bästa. Det är mot bakgrund av detta ansvar olyckligt att minska anslaget med 2 miljoner kronor som regeringen föreslagit.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser den av regeringen föreslagna medelsanvisningen väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstildelningen och avstyrker motion So439 (v) i denna del.

Övrig medelsanvisning

Regeringens förslag till medelsanvisning under *anslagen 15:1 Barnombuds-
mannen och 15:2 Myndigheten för internationella adoptionsfrågor* har inte
mött någon erinran i form av motioner.

Utskottet tillstyrker de föreslagna medelsanvisningarna.

Övrig fråga inom politikområdet

Omskärelse av pojkar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör med hänvisning till pågående utredningsarbete
avslå tre motioner.

Jämför reservation 7 (v).

Motioner

I motion So374 av Elina Linna m.fl. (v) yrkande 8 begärs ett tillkännagi-
vande om att omskärelse av minderåriga pojkar som inte har ett medi-
cinskt syfte bör förbjudas.

I motion So365 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) begärs ett tillkännagi-
vande om att en åldersgräns på 15 år bör införas för manlig omskärelse
som ej är medicinskt motiverad.

I motion So336 av Hillevi Larsson och Maryam Yazdanfar (s) begärs ett
tillkännagivande om att det bör utredas vad som kan göras för att säker-
ställa att samtycke till omskärelse inhämtas och att omskärelsen sker under
medicinskt godtagbara förhållanden.

Gällande rätt och tidigare behandling

Riksdagen beslutade i juni 2001 lagen (2001:499) om omskärelse av poj-
kar (prop. 2000/01:81, bet. 2000/01:SoU17, rskr. 2000/01:258). Enligt 1 §
i lagen avses med omskärelse ett sådant kirurgiskt ingrepp i syfte att helt
eller delvis avlägsna förhud runt penis, som inte anses utgöra hälso- och
sjukvård i den mening som avses i 1 § hälso- och sjukvårdslagen
(1982:763). Enligt lagrummet ska lagen tillämpas på omskärelse av pojkar
upp till 18 års ålder. Enligt lagens 3 § får omskärelse utföras på begäran
av eller efter medgivande av pojkens vårdnadshavare och efter det att vård-
nadshavaren har informerats om vad ingreppet innebär. Enligt lagrummet
ska informationen också ges till pojken, om han har uppnått den ålder och
mognad som krävs för att förstå informationen. Vidare ska pojkens inställ-
ning till ingreppet så långt möjligt klarläggas, och det får inte ske mot en
pojkes vilja.

Utskottet hanterade redan vid behandlingen av lagförslaget motioner rörande information om och samtycke till ingreppet. Utskottet avstyrkte motionerna främst med hänvisning till den utformning lagförslaget hade och de närmare föreskrifter som Socialstyrelsen hade att meddela med anledning av detta.

I betänkande 2005/06:SoU5 Arbetet med att förverkliga FN:s barnkonvention i Sverige och andra barnfrågor behandlade utskottet senast motionsyrkanden om omskärelse av pojkar. Utskottet redovisade att Socialstyrelsen, mot bakgrund av ett tillkännagivande om att tillämpningen av lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar borde följas upp (bet. 2000/01:SoU17 s. 17), haft i uppdrag att undersöka lagens effekter. Enligt Socialstyrelsen har lagen – även om vissa positiva effekter rapporteras t.ex. beträffande smärtlindring – inte haft avsedd effekt att skydda pojkar från att komma till skada vid omskärelseverksamhet som helhet. I samband med viss verksamhetstillsyn hade Socialstyrelsen kommit till uppfattningen att det förekommer omskärelse av pojkar i förskoleåldern utanför hälso- och sjukvården. Uppföljningen av lagen planerades enligt uppgift att redovisas för riksdagen i samband med att en barnskrivelse skulle lämnas våren 2006. Utskottet gjorde bedömningen att riksdagen inte borde föregripa pågående beredning. Motionerna avstyrktes (s. 51, ej res.).

Aktuellt

Mot bakgrund av innehållet i den ovan redovisade uppföljningen gav regeringen den 6 juli 2006 Socialstyrelsen i uppdrag att analysera varför vissa pojkar, företrädesvis pojkar i förskoleåldern, omskärs av personer utanför hälso- och sjukvården samt lämna förslag på åtgärder som syftar till att förebygga att pojkar far illa inom omskärelseverksamheten som helhet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 mars 2007.

Utskottets ställningstagande

Socialstyrelsen har sommaren 2006 fått i uppdrag att analysera vissa frågeställningar rörande omskärelse av pojkar. Utskottet anser inte att detta arbete ska föregripas. Motionerna So336 (s), So365 (m) och So374 (v) yrkande 8 avstyrks därför.

Politikområde Handikappolitik

Personligt ombud (16:1)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:1 Personligt ombud. Riksdagen bör vidare avslå en motion avseende en översyn av möjligheterna att ge även andra grupper med liknande behov som psykiskt funktionshindrade tillgång till personligt ombud.

Jämför reservation 8 (s).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 109 460 000 kr anvisas under anslag 16:1 Personligt ombud.

Statsbidraget finansierar verksamhet med personligt ombud för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Statsbidraget fördelas av Socialstyrelsen i samverkan med länsstyrelserna.

Regeringen tillför ytterligare medel till verksamheten med personliga ombud. Anslaget utökas med 20 miljoner kronor årligen för 2007 och 2008.

Regeringen avser vidare att återkomma med preciserade förslag inom ramen för den psykiatrisatsning som aviserats, se anslag 13:9 Bidrag till psykiatri. I detta sammanhang kommer behovet av ökade resurser för personliga ombud att övervägas.

Motion

I motion So231 av Christina Oskarsson (s) begärs ett tillkännagivande om en översyn av möjligheterna att ge även andra grupper med liknande behov som psykiskt funktionshindrade tillgång till personligt ombud.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisning väl avvägt och tillstyrker därför detsamma.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom kravet i motion So231 (s). Motionen avstyrks.

Vissa statsbidrag inom handikappområdet (16:2)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet. Riksdagen bör vidare, bl.a. med hänvisning till att ett utredningsbetänkande rörande frågan om en ny fördelningsmodell för närvarande bereds i Regeringskansliet, avslå två motioner.

Jämför reservation 8 (s).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 273 350 000 kr anvisas under anslag 16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet.

Från anslaget lämnas statsbidrag till landsting för insatser inom handikappområdet som avser dels rådgivning och annat personligt stöd enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) (199 miljoner kronor), dels tolktjänst (74,35 miljoner kronor).

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet för 2007 anvisar 40 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit. Motionärerna anför att beslut om färdtjänst även ska gälla ledsagare och att de ökade kostnader som detta ger upphov till är berättigade eftersom beslutet ger den funktionshindrade en ökad trygghet i resandet. Vidare anför motionärerna att det är skäligt att den som söker tillstånd till färdtjänst ska kunna ha sällskap på resorna av en eller flera medresenärer. Avgiften för dessa bör inte överstiga den som gäller för allmänna kommunikationsmedel. För att finansiera dessa förslag avsätter motionärerna 40 miljoner kronor 2007 och 80 miljoner kronor 2008.

I motion So486 av Eva-Lena Jansson m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att statsbidragen till tolktjänster för döva ska omfördelas med hänsyn till antalet tolkanvändare i de enskilda landstingen.

Tidigare behandling och pågående arbete

Socialutskottet behandlade en motion om fördelningsystemet för statsbidraget för tolktjänst senast i *betänkande 2005/06:SoU24 Uppföljning av Nationella handlingsplanen för handikappolitiken*. Utskottet konstaterade följande (s. 30; ej res.):

Den särskilda utredaren med uppdrag att göra en översyn av teckenspråkets ställning har helt nyligen lämnat sitt slutbetänkande *Teckenspråk och teckenspråkiga – Översyn av teckenspråkets ställning* (SOU 2006:54). Utredarens uppdrag tillgodoser väl intentionerna i motion –
– –

Utskottet anser därför inte att riksdagen bör föregripa regeringens beredning av betänkandet. Motionen avstyrks.

I betänkandet SOU 2006:54 föreslås bl.a. att en ny fördelningsmodell för statsbidraget, som tar större hänsyn till de nuvarande faktiska kostnaderna för tolktjänsten, ska införas successivt. Från *Socialdepartementet* har inhämtats att betänkandet har remissbehandlats och nu är föremål för fortsatt beredning inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd. Utskottet tillstyrker därmed medelstildelningen och avstyrker motion So439 (v) i denna del. Frågan om en ny fördelningsmodell för statsbidraget för tolktjänst bereds för närvarande i Regeringskansliet. Motion So486 (s) är därmed i viss mån tillgodosedd.

Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd (16:3)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd. Riksdagen bör vidare bifalla det av regeringen under anslaget begärda bemyndigandet.

Jämför reservation 8 (s).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 177 399 000 kr anvisas under anslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 83 000 000 kr efter 2007.

Statsbidraget ska ge studerande med funktionshinder sådant stöd att de kan vistas på studieorten och genomföra studier vid folkhögskola. Motsvarande gäller för studerande med rörelsehinder vid studier på universitet och högskolor. Bidraget gör det också möjligt för ungdomar, som antagits till riksgymnasium för svårt rörelsehindrade ungdomar (rh-anpassad gymnasieutbildning), att genomföra studierna. Socialstyrelsens institut för särskilt utbildningsstöd (Sisus) administrerar anslaget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd och tillstyrker därmed regeringens förslag i denna del.

Utskottet tillstyrker att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007, i fråga om ramanslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 83 000 000 kr efter 2007.

Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder (16:4)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder. Vidare bör riksdagen, med hänvisning till det arbete som avses att inledas på området, avslå ett antal motionsyrkanden om tillgången m.m. till assistanshundar.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 79 900 000 kr anvisas under anslag 16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder.

Statsbidraget ska gå till verksamheter av betydelse för personer med funktionshinder. Regeringen fastställer fördelningen av statbidraget medan Socialstyrelsen ansvarar för administration och uppföljning.

Organisationerna svarar genom sina skilda verksamheter för insatser som har betydelse för personer med funktionsnedsättningar.

Möjligheten att ha en ledarhund ökar synskadades oberoende och minskar behovet av stöd och hjälp i andra former. Synskadades Riksförbund beviljas medel för att bl.a. köpa in, äga och placera ledarhundar. Riksdagen beslutade 2005 att reglera verksamheten och öka utbudet av ledarhundar. De nya reglerna började gälla den 1 januari 2006. För att främja konkurrensen ska inköp av ledarhundar upphandlas. Uppdraget att upphandla sköts av Handikappinstitutet. Regeringen avser att i enlighet med riksdagens tillkännagivande noga följa verksamheten och utvärdera den efter två år samt återkomma till riksdagen med en redovisning (prop. 2004/05:84, bet. 2004/05:SoU17, rskr. 2004/05:241).

Motioner

I motion So477 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om att se över förutsättningarna att ge fler personer tillgång till s.k. servicehundar. I dag utbildas hundar som ett stöd för personer som är

synskadade. Enligt motionärerna kan hundar även hjälpa människor som har andra sjukdomar, såsom reumatism och diabetes. Dessa hundar måste dock ägaren själv betala utbildningen för. Regeringen bör se över förutsättningarna för hur fler personer kan få tillgång till s.k. servicehundar.

I motion So237 av Birgitta Sellén och Sofia Larsen (c) begärs ett tillkännagivande om att se över regelverket för service- och signalhundar och deras status i förhållande till ledarhundar. Motionärerna anför att det i dag saknas möjligheter att erhålla statliga medel för att utbilda och hålla en service- och signalhund.

I motion So285 av Birgitta Sellén och Sofia Larsen (c) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att ändra bestämmelserna om att enbart blinda ska kunna få tillgång till ledarhund. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att även personer med retinitis pigmentosa (RP) ska kunna få ledarhund om de så önskar.

I motion So218 av Barbro Westerholm (fp) begärs ett tillkännagivande om statligt stöd till utbildningen av service- och signalhundar. Med tanke på den nytta dessa hundar gör bör staten enligt motionären bidra till deras utbildning så att ingen som är i behov av en hund behöver avstå från denna hjälp för att klara sin vardag.

I motion So355 av Solveig Hellquist (fp) begärs ett tillkännagivande om att utreda funktionshindrades möjligheter att erhålla service- och signalhundar. Ett yrkande om att jämställa service- och signalhundar med ledarhundar och ge dem samma finansiella status och ekonomiska bidrag framförs i motion So470 av Birgitta Ohlsson (fp).

I motion So279 av Göran Lindblad och Ulf Sjösten (m) begärs ett tillkännagivande om att individualisera biståndet för ledarhund. Biståndet vad gäller ledarhund bör enligt motionärerna hanteras på samma sätt som annat bistånd enligt LSS. Därmed individualiseras biståndet och biståndstägaren får själv inflytande och makt över sin egen situation.

Aktuellt

Från *Socialdepartementet* har inhämtats att man avser att inleda en översyn vad beträffar verksamheten med assistanshundar inom kort. Formerna för översynen övervägs för närvarande. Diskussioner om en kartläggning av verksamheten har förts med Statskontoret sedan våren 2006. Assistanshundar är ett samlingsbegrepp på hundar som är tränade att hjälpa personer med funktionshinder med olika moment i den dagliga livsföringen. Service- och signalhundar är två kategorier hundar som ingår i begreppet assistanshundar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd. Utskottet tillstyrker därmed medelstilledningen.

Utskottet har förståelse för de synpunkter som framförs i ett antal motioner. Utskottet noterar med tillfredsställelse att en översyn av verksamheten med assistanshundar avses inledas inom kort. Mot denna bakgrund anser utskottet inte att något tillkännagivande till regeringen är nödvändigt. Motionerna So218 (fp), So237 (c), So279 (m), So285 (c) yrkandena 1 och 2, So355 (fp), So470 (fp) och So477 (s) avstyrks i den mån de inte får anses tillgodosedda med det anförda.

Bidrag till handikapporganisationer (16:5)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:5 Bidrag till handikapporganisationer. Riksdagen bör därmed avslå ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget. Vidare bör riksdagen, i avvaktan på resultatet av en pågående utredning, avslå ett antal motionsyrkanden om att ändra det nuvarande bidragssystemet.

Jämför reservation 9 (mp).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 163 660 000 kr anvisas under anslag 16:5 Bidrag till handikapporganisationer.

Statsbidraget ska stödja handikapporganisationerna i deras arbete för full delaktighet och jämlikhet i samhället för personer med funktionshinder. Socialstyrelsen ansvarar för administration och fördelning av bidraget.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 16:5 Bidrag till handikapporganisationer för 2007 anvisar 14 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit. Motionärerna anför att de utgår från att en översyn av bestämmelserna om statsbidrag till handikapporganisationer kommer att ingå som en viktig del i det uppdrag, att bl.a. lämna förslag när det gäller finansiering av folkrörelsernas och det övriga föreningslivets verksamhet, som givits en särskild utredare. Motionärerna föreslår vidare fortsatt utredning för att förenkla bidragsreglerna och betonar att regeringen bör kompensera handikapporganisationerna ytterligare under utredningens gång. Handikapporganisationerna bör tillföras 11 miljoner kronor per år från 2007 i väntan på att ett nytt bidragssystem utarbe-

tas. Motionärerna vill vidare att Socialstyrelsen bör ges möjlighet att dela ut särskilda medel för handikapporganisationer inom etniska minoritetsgrupper som har svårt att leva upp till samma formella krav på medlemsantal och spridning osv. som resten av handikapporganisationerna. För detta ändamål avsätter motionärerna 3 miljoner kronor per år från 2007.

Övriga motioner

I motion So452 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att se över nya typer av handikapporganisationer och deras möjligheter till ekonomiskt bidrag. Motionärerna anför att det i takt med att tiderna förändras finns handikapporganisationer som organiserar sig på ett nytt sätt. Genom tillgång till Internet finns det inte samma behov som tidigare av att en organisation rent geografiskt finns spridd i hela landet för att fungera väl. Kraven för hur bidragen fördelas behöver ses över för att även passa nyare typer av nätverk etc. Hela regelverket för bidragsfördelning till handikapporganisationerna behöver dock inte ses över.

I motion So206 av Ronny Olander och Siw Wittgren Ahl (s) begärs ett tillkännagivande om stöd till verksamheter som inriktar sina aktiviteter till stöd för personer med funktionshinder. Motionärerna anför att det är viktigt att mindre organisationer som ibland har en mycket speciell verksamhet till stöd för personer med funktionshinder ges legitimitet. Regeringen bör därför se över möjligheterna för organisationer med färre än 500 medlemmar att få ekonomiskt stöd i form av organisationsstöd.

I motion So436 av Karin Åström (s) begärs ett tillkännagivande om att stödet till handikapporganisationer bör ses över. Motionären anför att det nuvarande statsbidragssystemet för Handikapporganisationerna har existerat i mer än sex års tid utan några höjningar av bidraget. Då 13 nya organisationer har fått del av statsbidragssystemet utan att nya medel har tillförts har statsbidragssystemet urholkats med ca 10 %. En höjning av statsbidraget, som i framtiden bör täcka urholkningen, är av största vikt för Handikapporganisationerna.

I motion So388 av Inger Davidsson (kd) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att reglerna för rikstäckande föreningar snarast bör ses över så att större flexibilitet uppnås. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att kravet på lokalavdelningar i minst tio län slopas. Slutligen begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om att Föräldraföreningen för dyslektiska barn, i avvaktan på en översyn av reglerna, bör ges dispens från kravet på att ha lokalavdelningar i minst tio län. Motionären anför att föreningen gör en viktig samhällsinsats till en mycket låg kostnad men är beroende av statsbidrag för att kunna upprätthålla sin verksamhet på sikt. Regeringen bör därför skyndsamt se över regelverket för statsbidrag till ideella organisationer.

Tidigare behandling m.m.

Socialutskottet behandlade motioner om statsbidrag till handikapporganisationer senast i *betänkande 2005/06:SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m.* Utskottet konstaterade bl.a. följande (s. 105; res. fp+c):

I motionerna – – – framförs kritik mot gällande regelverk angående statsbidrag till handikapporganisationer. Utskottet anser det angeläget att handikapporganisationerna ges goda förutsättningar att bedriva sin verksamhet men också att statsbidraget upplevs som rättvist och förutsägbart. En särskild utredare har nyligen tillsatts med uppdrag att bl.a. ge förslag när det gäller finansiering av folkrörelsernas och det övriga föreningslivets verksamhet. Utskottet utgår från att en översyn av bestämmelserna om statsbidrag till handikapporganisationer kommer att ingå som en viktig del i fullgörandet av utredningens uppdrag. Enligt utskottets mening bör resultatet av detta arbete avvaktas. Motionerna avstyrks.

Den 1 juli 2000 trädde en ny förordning (2000:7) om statsbidrag till handikapporganisationer med förordnandemotiv (Fm 2000:1) i kraft. Förordningen ersatte förordning (1994:951) om statsbidrag till handikapporganisationer. Med handikapporganisation avses i förordningen en organisation vars medlemmar till övervägande del är personer som till följd av varaktiga funktionshinder möter stora svårigheter i det dagliga livet. Organisationens ändamål ska vara att förbättra livsvillkoren för personer med funktionshinder och bevaka deras intressen (2 §). För att erhålla statsbidrag ska organisationen verka för förändringar inom ett flertal samhällsområden av betydelse för personer med funktionshinder, vara demokratiskt uppbyggt, vara partipolitiskt och religiöst obunden, ha en riksomfattande organisation med ett lokalt eller regionalt förankrat föreningsliv i minst tio län, ha bedrivit verksamhet under minst två år samt ha minst 500 medlemmar (3 §).

Från *Utredningen om den statliga folkrörelsepolitiken i framtiden* (Ju 2005:12) har inhämtats att utredningen, utöver det pågående uppdraget, genom tilläggsdirektiv kommer att få i uppgift att analysera effekterna av villkorade statsbidrag inom folkrörelsepolitiken och undersöka möjligheter för att öka andelen villkorlösa statsbidrag. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 30 juni 2007.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därmed medelstillsdelningen och avstyrker motion So439 (v) i denna del.

I motionerna So206 (s), So388 (kd) yrkandena 1–3, So436 (s) och So452 (mp) yrkande 10 riktas kritik mot gällande regelverk gällande statsbidrag till handikapporganisationer. Utskottet vidhåller att det är angeläget att handikapporganisationerna ges goda förutsättningar att bedriva sin verksamhet

men också att statsbidraget upplevs som rättvist och förutsägbart. Utskottet vidhåller dock även att resultatet av det utredningsarbete som pågår på området bör avvaktas. Motionerna avstyrks därför.

Bilstöd till personer med funktionshinder (16:7)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:7 Bilstöd till personer med funktionshinder. Riksdagen bör därmed avslå motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget. Vidare bör riksdagen, bl.a. med hänvisning till beslutad försöksverksamhet på området, avslå två motioner.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 256 000 000 kr anvisas under anslag 16:7 Bilstöd till personer med funktionshinder.

Stödet ska ge bl.a. personer under 65 år som är beroende av motorfordon för förvärvsarbete eller arbetslivsinriktad utbildning/rehabilitering, föräldrar till barn med funktionshinder och personer i åldern 18–49 år som varken förvärvsarbetar eller genomgår yrkesutbildning möjlighet att anskaffa, anpassa och ändra motorfordon. Stödet kan även omfatta körkortsutbildning i samband med anskaffning av motorfordon.

Riksdagen har i maj 2006 beslutat om en försöksverksamhet som ska vara ett komplement till färdtjänsten (prop. 2005/06:92, bet. 2005/06: SoU25, rskr. 2005/06:302). En kommun ska kunna ge ekonomiskt stöd för anskaffning och anpassning av motorfordon till kvinnor och män som är berättigade till färdtjänst. Försöksverksamheten ska pågå i tre år, mellan den 1 juli 2007 och den 30 juni 2010, och får bara bedrivas av de kommuner som fått regeringens tillstånd. Komplement till färdtjänst ska ses som ytterligare ett verktyg i omställningsprocessen för att nå ett tillgängligt transportsystem. Grundtanken med förslaget är att resurserna till färdtjänst ska utnyttjas på ett effektivare sätt. Riksdagen har i tillkännagivande framfört att utvärderingen av försöksverksamheten ska ske i samarbete med handikapporganisationerna. Riksdagen vill även att utvärderingen ska undersöka dels frågan om försöksverksamheten skett på bekostnad av beviljande av färdtjänst, dels frågan om försöksverksamheten inneburit att arbetet med att göra kollektivtrafiken tillgänglig för fler har eftersatts.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 16:7 Bilstöd till personer med funktionshinder för 2007 anvisar 20 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit. Motionärerna pekar på

att många funktionshindrade redan i dag har en svag ställning på arbetsmarknaden och att många saknar arbete. Enligt motionärerna bör det därför prioriteras att vidta åtgärder som underlättar funktionshindrades inträde på arbetsmarknaden. Kravet på förvärsarbete för att få bilstöd bör därför slopas. Vidare anför motionärerna att de är skeptiska till att föra över bilstödet som helhet eller som en del till kommunerna. Ska bilstödet utökas, bör det göras med statliga medel. Stödet bör vara en del av en samlad socialpolitik och ha sin bas i socialförsäkringssystemet, detta utan att för den skull hindra kommunerna från att också kunna ge ett mobilt stöd som ett eget åtagande. Även i motion So382 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 16 och 18 framförs yrkanden om att kravet på förvärsarbete ska avskaffas och att bilstödet som helhet eller som del inte bör föras över till kommunerna.

Övriga motioner

I motion So234 av Claes-Göran Brandin och Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s) begärs ett tillkännagivande om att bilstödet till funktionshindrade bör ses över. Motionärerna pekar på att bilstödet grundbidrag har varit detsamma sedan 1988 och att värdet av stödet därför kraftigt har urholkats. Även i motion So239 av Lars Elinderson (m) begärs ett tillkännagivande innefattande en översyn av bilstödet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därmed medelstildelningen och avstyrker motionerna So382 (v) yrkandena 16 och 18 samt So439 (v) i denna del.

Bilstödet till funktionshindrade har nyligen setts över. Mot denna bakgrund och då även en försöksverksamhet på området är beslutad anser utskottet inte att riksdagen ska ta något initiativ. Motionerna So234 (s) och 239 (m) avstyrks.

Kostnader för statlig assistansersättning (16:8)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:8 Kostnader för statlig assistansersättning. Vidare bör riksdagen, med hänvisning till pågående utredning på området avslå en motion om ändring av reglerna.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 14 450 000 000 kr anvisas under anslag 16:8 Kostnader för statlig assistansersättning.

Genom den statliga assistansersättningen avlastar staten kommunerna kostnader för mer omfattande insatser i form av personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Assistansersättning lämnas till personer med omfattande funktionshinder som har behov av personlig assistans för sin dagliga livsföring under i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka. Personer som innan de fyllt 65 år beviljats assistansersättning får behålla ersättningen efter fyllda 65 år. Antalet assistanstimmar får inte utökas därefter. Kommunen där den ersättningsberättigade är bosatt ska ersätta kostnaderna för de första 20 assistanstimmarna per vecka.

Den 15 juli 2004 tillsattes en parlamentarisk kommitté med uppdrag att göra en översyn av personlig assistans för vissa personer med funktionshinder (dir. 2004:107, 2004:179, 2005:66). Riksdagen har därefter i ett tillkännagivande (bet. 2005/06:SoU7, rskr. 2005/06:5) framfört att kommittén bör få ett tilläggsdirektiv med uppdrag att analysera och redovisa för- och nackdelar med ett samlat kostnadsansvar och ansvar för en och samma huvudman, staten, avseende personlig assistans. I juni 2006 fick kommittén ett utvidgat uppdrag som omfattar en översyn av hela LSS. Översynen inkluderar en förutsättningslös analys av huvudmannaskapsfrågan. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2008 (dir. 2006:68). Assistanskommittén överlämnade delbetänkandet På den assistansberättigades uppdrag (SOU 2005:100) i oktober 2005. Delbetänkandet innehåller bl.a. förslag om lämpliga former för tillsyn och tillstånd av enskild verksamhet med personlig assistans samt om ökad uppföljning och kontroll av assistansersättningen. Regeringskansliet bereder för närvarande förslagen.

Motion

I motion So322 av Christer Winbäck (fp) begärs tillkännagivanden dels om personlig assistans i förskola och skola yrkande 1, dels om kostnadsansvaret för personlig assistans yrkande 2. Motionären anser att rätten till personlig assistans i förskola och skola bör återinföras så att funktionshindrade ges större möjligheter att använda sina personliga assistenter när de studerar och inte bara i hemmet. Vidare anser motionären att systemet med personlig assistans så snart som möjligt, i den del det nu är kommunalt, bör föras över från kommunerna till staten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisningen väl avvägt och tillstyrker detsamma.

Den sittande Assistanskommittén (S 2004:06) arbetar efter breda direktiv som bl.a. innefattar frågan om ett samlat statligt kostnadsansvar avseende personlig assistans. Motion So322 (fp) yrkandena 1–2 bör inte föranleda något initiativ från riksdagens sida.

Handikappombudsmannen (16:10)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:10 Handikappombudsmannen. Riksdagen bör därmed avslå tre motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 11 993 000 kr anvisas under anslag 16:10 Handikappombudsmannen.

Handikappombudsmannen (HO) ska bevaka frågor som rör rättigheter och intressen för personer med funktionshinder. HO ska motverka diskriminering på grund av funktionshinder. Ytterligare en central uppgift är att bevaka efterlevnaden av FN:s standardregler om delaktighet och jämlikhet för personer med funktionshinder. HO har i uppgift att bevaka diskrimineringsfrågorna och kan föra talan i domstol för enskilda som anser sig utsatta för diskriminering. HO ska därutöver även handlägga anmälningar om diskriminering av funktionshindrade som inte omfattas av diskrimineringslagstiftningarna.

Regeringen avser att samordna de olika diskrimineringslagarna till en gemensam lagstiftning samt att slå samman Jämställdhetsombudsmannen, Handikappombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning till en myndighet. Detta ligger i linje med vad Diskrimineringskommittén föreslår. Regeringen avser att återkomma i frågan under 2007.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 16:10 Handikappombudsmannen (HO) för 2007 anvisar 3 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit. Motionärerna anför att tillgänglighetscentret kommer att avskiljas från HO i samband med bildandet av den nya myndigheten Handisam. Detta innebär att HO ensam måste bära de kostnader som i dag bärs gemensamt. Motionärerna anser att detta ger en ganska mörk bild av Handikappombudsmannens ekonomiska förutsättningar och motsätter sig en sänkning av anslaget.

I motion So452 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkandena 9 och 12 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 16:10 Handikappombudsmannen för 2007 anvisar 3 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit. Motionärerna anför att Handikappombudsmannen måste ha rimliga resurser för att kunna verka mot diskriminering av funktionshindrade. Den tilltänkta nya lagstiftningen och sammanslagningen av de olika ombudsmannafunktionerna kommer enligt motionärerna också att kräva resurstillskott.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därmed medelstilldelningen och avstyrker motionerna So439 (v) i denna del samt So452 (mp) yrkandena 9 och 12 i denna del.

Tillgänglighetssatsning (16:11, förslag till nytt anslag)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande med förslag om att anvisa medel till ett nytt anslag 16:11 Tillgänglighetssatsning.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 av Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) yrkas att riksdagen för budgetåret 2007 anvisar 750 miljoner kronor till ett nytt anslag, Tillgänglighetssatsning. Motionärerna anför att Nationella handlingsplanen för handikappolitiken *Från patient till medborgare* är väldigt bra. Själva genomförandet av planen går dock alltför långsamt. Motionärerna anser därför att det kommer krävas resursförstärkningar för att målet om att Sverige ska vara tillgängligt till 2010 ska kunna uppnås. Motionärerna vill därför anslå 750 miljoner per år för detta ändamål från budgetåret 2007.

Utskottets ställningstagande

Arbetet med att göra Sverige tillgängligt kräver åtgärder inom många områden. I handlingsplanen för handikappolitiken finns tydliga mål för tillgängligheten som bör vara uppfyllda under 2010. Det handlar t.ex. om mål för en tillgänglig kollektivtrafik och för att enkelt avhjälpna hinder i lokaler och på allmänna platser bör var undanröjda. Utskottet anser att det behövs en kraftsamling på olika nivåer för att nå målen senast år 2010. Utskottet ställer sig dock inte bakom förslaget om att inrätta ett nytt anslag avseende en satsning på ökad tillgänglighet. Motion So439 (v) avstyrks därför i denna del.

Övrig medelsanvisning

Regeringens förslag till medelsanvisning under *anslagen 16:6 Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation* och *16:9 Myndigheten för handikappolitisk samordning* har inte mött någon erinran i form av motioner.

Utskottet tillstyrker de föreslagna medelsanvisningarna.

Politikområde Äldrepolitik

Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken (17:1)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken. Riksdagen bör vidare bifalla det av regeringen under anslaget begärda bemyndigandet.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 2 117 137 000 kr anvisas under anslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kr efter 2007. År 2006 beslutade riksdagen i enlighet med bemyndiganden om ekonomiska åtaganden i budgetpropositionen för 2006 om stöd till utveckling av regionala forsknings- och utvecklingscentrum på högst 20 000 000 kr efter 2006. Under 2007 ingås inga nya åtaganden för detta ändamål.

Anslaget omfattar regeringens satsning på vård och omsorg om äldre. Dessutom innehåller anslaget medel för åtgärder inom äldreområdet såsom bidrag till pensionärsorganisationer, bidrag till anhörigorganisationer, medel för utveckling av longitudinella områdesdatabaser, stimulansbidrag för etablerandet av regionala forsknings- och utvecklingscentrum samt medel till utveckling av stödet till anhöriga.

Regeringen förklarar i propositionen att man är oroad av den snabba nedläggningen av särskilda boenden. Man konstaterar att antalet sådana bostäder har minskat med 15 % eller 18 300 platser mellan 2001 och 2005 och anser att nedläggningen skapar oro, både bland de äldre och bland deras anhöriga samt att tryggheten ökar om det skapas fler valmöjligheter för stöd och hjälp i ordinarie boende liksom om det ges fler möjligheter att välja både särskilt boende och andra former av boenden. I ett första steg kommer därför, inom ramen för de avsatta medlen, ett investeringsstöd att införas för fler platser i särskilda boenden.

Därutöver vill regeringen verka för att äldre personer med flera samtidiga sjukdomar erbjuds att välja en fast vårdkontakt som har ett helhetsansvar för vårdmottagaren, att det sociala innehållet i äldreomsorgen förbättras och att det förebyggande arbetet stärks genom aktiva hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Regeringen avser vidare initiera att införa en värdighetsgaranti, vilken handlar bl.a. om att en god vård erbjuds – även när den enskilde inte längre själv kan föra sin egen talan.

Regeringen vill även öka valfriheten inom äldreomsorgen genom att stimulera en ökad mångfald av utförare inom den offentligt finansierade äldreomsorgen, och arbetet med att förbereda fritt val för särskilt boende och hemtjänstinsatser ska påbörjas under 2007. Enligt regeringen behöver personalen erbjudas fler möjligheter till kreativitet och professionell utveckling, och regeringen anser att detta kan ske bl.a. genom en ökad mångfald av arbetsgivare.

Regeringen anser det angeläget att följa upp och utvärdera resultaten av de satsningar som görs inom äldreomsorgen på både statlig och kommunal nivå, och anhöriga – som i dag tar ett allt större ansvar för de äldres behov av vård och omsorg – ska få ett bättre stöd.

Satsningarna inom ovan nämnda områden ska ske inom ramen för de medel som avsatts, och regeringen avser att återkomma med ytterligare preciseringar av inriktningen och fördelningen av de på anslaget avsatta och aviserade medlen.

Regeringen avser att göra en översyn av alla pågående utredningar inom politikområdet och vid behov föreslå ändringar i enlighet med regeringens politik.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisning väl avvägt och tillstyrker det samma.

Utskottet tillstyrker att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007, i fråga om ramanslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kr efter 2007.

Politikområde Socialtjänstpolitik

Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. (18:1)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. Riksdagen bör därmed avslå motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen bör vidare avslå motioner om stöd till kvinnojourer m.m. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående åtgärder samt till kommande lagstiftning på området.

Jämför reservationerna 10 (s), 11 (v), 12 (v) och 13 (v, mp).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 613 476 000 kr anvisas under anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Anslaget omfattar medel till utveckling av socialt arbete, bidrag till organisationer som arbetar för utsatta barn och deras familjer samt till organisationer som arbetar för att motverka våld mot kvinnor och barn samt medel för andra insatser i syfte att motverka våld mot kvinnor.

För det sista året av den treåriga satsningen Ett kontrakt för livet avsätts under 2007, under detta anslag, 100 miljoner kronor till Statens institutionsstyrelse (SiS) för en förstärkt vårdkedja och 250 miljoner kronor till länsstyrelserna att fördela till kommunerna för att utveckla och stärka missbrukarvården.

Under 2006 har anslaget ökat med 50 miljoner kronor för att finansiera uppdraget till SiS att utveckla och pröva en förstärkt vårdkedja inom ungdomsvården. Under 2007 och 2008 ökas anslaget med 90 miljoner kronor vardera året för detta ändamål.

För att öka stödet till kvinnojoursverksamhet ökas anslaget med 20 miljoner kronor under 2007. Därutöver ökas anslaget med 3 miljoner kronor per år under 2007 och 2008 avseende insatser för de män som slår. Rikskvinnocentrum ombildades den 1 oktober 2006 till ett nationellt kunskapscentrum för frågor om mäns våld mot kvinnor vid Uppsala universitet. Medel om 24 miljoner kronor som är avsatta för centrumets verksamhet överförs fr.o.m. 2007 till utgiftsområde 16, anslag 25:18 Uppsala universitet, forskning och forskarutbildning.

Stödet till brottsofferjourer för homo- och bisexuella samt transpersoner förstärks. Anslaget ökas därför med 1,4 miljoner kronor för att finansiera utvecklingen av brottsofferverksamhet för HBT-personer. Av dessa medel överförs 400 000 kr från utgiftsområde 9, anslag 14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder.

Anslaget ökas vidare med 1,5 miljoner kronor under 2007 för genomförande av undersökningar av statistik gällande levnadsförhållanden (ULF och Barn-ULF).

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2007

I motion So439 Lars Ohly m.fl. (v) (delvis) begärs att riksdagen, för att förbättra stödet till våldsutsatta kvinnor med funktionshinder, till anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete anvisar ytterligare 55 miljoner kronor för att stimulera en kompetensutveckling inom socialtjänsten och bland personal som arbetar med funktionshindrade. Under samma anslag begärs att riksdagen tillför 10 miljoner kronor för att stimulera en tillgänglighetsanpassning av jourerna. Därtill begärs att riksdagen under samma anslag tillför 20 miljoner kronor för att stödja en satsning på resursjourerna samt att riksdagen under anslaget anvisar ytterligare 7 miljoner kronor för att finansiera ett nationellt resurscentrum mot prostitution.

I motion Ju256 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs ett tillkännagivande om inrättande av resursjourer som har kompetens att ta emot missbrukande och psykiskt funktionshindrade kvinnor (yrkande 4).

I motion So452 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) begärs dels ett tillkännagivande om vikten av särskilda insatser för män som slår (yrkande 5), dels att riksdagen till anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete anvisar 2 miljoner kronor för riksorganisationen professionella kriscentrum för män, att 20 miljoner kronor tillförs under samma anslag i form av utvecklingspengar för fler kriscentrum över landet samt att riksdagen under anslaget anvisar 5 miljoner kronor för verksamheten vid Rikskvinnocentrum (numera Nationellt kunskapscentrum för mäns våld mot kvinnor) i Uppsala (yrkande 12, delvis).

I motion Ju316 av Peter Eriksson m.fl. (mp) begärs dels ett tillkännagivande om ytterligare satsningar på Nationellt kunskapscentrum för mäns våld mot kvinnor i Uppsala (yrkande 1), dels ett tillkännagivande om att inrätta nationella manscentrum i hela landet och vikten av att stödja lokala initiativ av män som inser behovet av en förändrad mansroll (yrkande 2).

Övriga motioner

I motion So267 av Carina Ohlsson (s) begärs tillkännagivanden dels om våldsutsatta kvinnors och barns rätt till stöd, skydd och behandling (yrkande 1), dels om vikten av jämnare och bättre arbetsvillkor för kvinnojourer (yrkande 2). Motionären anför att det är många av landets ideella tjej- och kvinnojourer som får otillräckligt kommunalt stöd. Våldsutsatta kvinnor och barn får inte alltid det stöd och den hjälp de behöver.

I motion Ju256 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs att regeringen ska återkomma med en plan för hur staten ska ta sitt långsiktiga ekonomiska ansvar för kvinnojourernas arbete (yrkande 3).

I motion So238 av Sofia Larsen (c) begärs tillkännagivande om ett fortsatt högt stöd till kvinnojourer (yrkande 1).

I motion So375 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs ett tillkännagivande om att inrätta regionala centrum som arbetar med mäns våld mot kvinnor i varje sjukvårdsregion (yrkande 4).

I motion So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) begärs tillkännagivande dels om att HBT-kompetens bör finnas på alla brottsofferjourer (yrkande 11), dels om att fler särskilda brottsofferjourer för HBT-personer inrättas (yrkande 12).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därmed medelstildelningen och avstyrker motionerna Ju316 (mp) yrkandena 1 och 2, Ju256 (v) yrkande 4, So439 (v) i denna del samt So452 (mp) yrkandena 5 och 12 i denna del.

Utskottet vill åter betona vikten och värdet av det arbete som utförs i kvinno- och tjejjourerna och ser det som positivt att dessa tillförs ytterligare medel genom budgetförslaget. Utskottet noterar även att regeringen avser att lägga fram en handlingsplan för att bekämpa våldet mot kvinnor och att denna plan ska omfatta bl.a. ett förbättrat stöd till kvinnor som utsatts för våld samt insatser för de män som slår. Utredningen om socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor har under sommaren 2006 lämnat sitt betänkande *Att ta ansvar för sina insatser (SOU 2006:65)*. Betänkandet har remissbehandlats och en proposition har aviserats till januari 2007. Motionerna Ju256 (v) yrkande 3, So238 (c) yrkande 1 samt So267 (s) yrkandena 1 och 2 får anses i huvudsak tillgodosedda varför utskottet avstyrker bifall till dem.

Utskottet delar inte bedömningen om inrättande av regionala centrum som arbetar med mäns våld mot kvinnor i varje sjukvårdsregion. Motion So375 (v) yrkande 4 avstyrks.

Regeringen föreslår ytterligare medel för att på olika sätt förstärka och utveckla brottsofferverksamheten för HBT-personer. Motion So463 (mp) yrkandena 11 och 12 får därför anses i huvudsak tillgodosedda och avstyrks.

Statens institutionsstyrelse (18:2)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 18:2 Statens institutionsstyrelse. Riksdagen bör vidare bifalla det av regeringen under anslaget begärda bemyndigandet.

Jämför reservationerna 10 (s), 11 (v), 12 (v) och 13 (v, mp).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 773 559 000 kr anvisas under anslag 18:2 Statens institutionsstyrelse.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslag 18:2 Statens institutionsstyrelse ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kr efter 2007.

Statens institutionsstyrelse (SiS) är förvaltningsmyndighet för de hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (särskilda ungdomshem) och lagen (1998:603) om sluten ungdomsvård samt 22 och 23 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM-hem). Verksamheten är indelad i verksamhetsgrenarna missbrukarvård, ungdomsvård och sluten ungdomsvård. Ungdomsvården och missbrukarvården finansieras till omkring 60 % med avgifter, medan sluten ungdomsvård finansieras helt via myndighetens anslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisning väl avvägt och tillstyrker det samma.

Utskottet tillstyrker att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007, i fråga om ramanslag 18:2 Statens institutionsstyrelse ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kr efter 2007.

Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa (18:3)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 18:3 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa. Riksdagen bör vidare, mot bakgrund av att medel avsatts, avslå motionsyrkanden om olika insatser för hemlösa.

Jämför reservationerna 14 (s), 15 (v) och 16 (mp).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 32 940 000 kr anvisas under anslag 18:3 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa.

Medlen ska användas för ett fortsatt arbete mot hemlöshet samt för att motverka vräkning och hemlöshet bland barn.

I januari 2006 presenterade Socialstyrelsen sin senaste kartläggning av hemlöshetens omfattning. Rapporten visar att omkring 17 800 personer var hemlösa under en mätvecka 2005 och att hemlösheten sedan 1999 ökat med cirka 2 000–3 000 personer. Jämfört med 1999 bor en större del av de personer som är hemlösa på härbärke eller andra akutboenden. En stor andel av de hemlösa har missbruks- respektive psykiska problem. Hösten 2006 presenterade Socialstyrelsen en utvärdering av de lokala hemlöshetsprojekt som genomförts 2002–2005. Utvärderingen visar att en del av de hemlösa personerna uppnått målet om ett eget kontrakt samtidigt som majoriteten befinner sig i olika former av s.k. boendetrappor. För många har situationen på kort sikt förbättrats eller en försämrad boendesituation förhindrats genom vräkningsförebyggande åtgärder.

Regeringen konstaterar att hemlöshet tidigare huvudsakligen varit ett storstadsproblem, men att problemet förekommer även på mindre orter. Bland de hemlösa finns en växande andel med psykisk sjukdom, men alkohol- och narkotikaberoende är också vanligt. Eftersom livssituationen för drogberoende personer försvåras ytterligare av hemlöshet menar regeringen att behandlingen bör kopplas till tillgång till bostad. Det är, enligt regeringen, viktigt att kommunerna samverkar med ideella aktörer på området för att åstadkomma bästa tänkbara resultat. För fortsatta insatser mot hemlöshet avsätts totalt ca 33 miljoner kronor 2007 och lika mycket 2008.

Motioner

I motion So442 av Sylvia Lindgren m.fl. (s) begärs tillkännagivanden dels om att en bostad är en mänsklig rättighet och att hemlösheten i Sverige i allmänhet och i Stockholm i synnerhet måste bekämpas till det yttersta där den inte är självvald (yrkande 1), dels om att vår och samhällets gemensamma omsorg om människor med missbruks- och psykiska problem kraftfullt måste stärkas (yrkande 2).

I motion So229 av Hans Hoff och Sven-Erik Österberg (s) begärs ett tillkännagivande om att ta fram ett samlat åtgärdsprogram för att ge hemlösa ett värdigt liv.

I motion C276 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs tillkännagivanden dels om att Socialstyrelsen och Boverket tillsammans ska kartlägga hemlösheten och boenden för hemlösa minst vart tredje år (yrkande 1), dels om den definition av hemlöshet som ska ligga till grund för Socialstyrelsens och Boverkets fortsatta arbete (yrkande 2) samt att regeringen under 2007 återkommer med ett nationellt handlings- och åtgärdsprogram som syftar till att minska kvinnors hemlöshet (yrkande 3).

I motion So452 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) begärs ett tillkännagivande om vikten av fortsatta insatser nationellt för att komma tillrätta med hemlöshetsproblematiken (yrkande 7).

I motion C360 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) begärs att regeringen återkommer med förslag till lag om inrättande av bostadsförmedlingar för hemlösa (yrkande 26).

I motion So370 av Dan Kihlström (kd) begärs tillkännagivanden dels om en rikstäckande kampanj med en nollvision för hemlösheten (yrkande 1), dels om ett initiativ för att utveckla den regionala samverkan kring hemlöshetsfrågor (yrkande 2), dels om utvecklad forskning om hemlöshet (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisning väl avvägt och tillstyrker det samma.

Av budgetförslaget framgår att betydande medel tillförs för fortsatta insatser mot hemlöshet. Utskottet noterar även att Socialstyrelsen har fortsatt med att stödja utvecklingen av metoder som motverkar hemlöshet samt med att kartlägga hemlöshetens omfattning. År 2005 beviljades 13 hemlöshetsprojekt medel för verksamheter som ska bedrivas under åren 2005–2008, och uppdraget ska redovisas senast den 1 juli 2008. Motionerna C276 (v) yrkandena 1–3, C360 (mp) yrkande 26, So229 (s), So370 (kd) yrkandena 1–3, So442 (s) yrkandena 1 och 2 samt So452 (mp) yrkande 7 får anses i huvudsak tillgodosedda varför utskottet avstyrker bifall till dem.

Politikområde Forskningspolitik under utgiftsområde 9

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning (26:2)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning. Riksdagen bör vidare bifalla det av regeringen under anslaget begärda bemyndigandet.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslår regeringen att 318 966 000 kr anvisas under anslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 662 000 000 kr efter 2007. Den forskningsverksamhet som Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) finansierar strävar framför allt efter resultat på lång sikt, och stöd ges därför oftast i form av fleråriga projekt. Det föreslagna bemyndigandet syftar till att möjliggöra sådana satsningar.

Ändamålet med anslaget är att stödja forskning och forskningsinformation om arbetsliv, socialvetenskap och folkhälsovetenskap. Anslaget ska användas till forskningsbidrag, anställningar, informationsinsatser samt projektrelaterade kostnader såsom utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier.

FAS tillförs för år 2007 2 miljoner kronor som stöd för starka forskningstjänster, 2 miljoner kronor för satsningar på forskarskolor och för forskning om barns hälsa i ett samhällsperspektiv tillförs rådet 10 miljoner kronor. Se propositionen *Forskning för ett bättre liv* (prop. 2004/05:80 s. 96, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289). För att förstärka forskning inom det försäkringsmedicinska området tillförs FAS 5 miljoner kronor från Försäkringskassans anslag 19:6 Försäkringskassan, ap. 1 Förvaltningsmedel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd och tillstyrker därmed regeringens förslag i denna del.

Utskottet tillstyrker att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007, i fråga om ramanslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 662 000 000 kr efter 2007.

Övrig medelsanvisning

Anslag 26:1 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Förvaltning har inte mött någon erinran i form av motioner.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Reformerad tandvårdsförsäkring, punkt 7 (s)**

av Mona Sahlin (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Lennart Axelsson (s) och Catharina Bråkenhielm (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So409, bifaller delvis motionerna 2006/07:So228 och 2006/07:So452 yrkande 2 och avslår motion 2006/07:So324.

Ställningstagande

Enligt vår mening är regeringens förslag på tandvårdsområdet i för liten utsträckning fokuserat på hälsoinriktade åtgärder. Enligt den senaste tandvårdsutredningen 2006 konstateras att endast ca 60 % av den vuxna befolkningen regelbundet besöker tandvården i förebyggande syfte. Besöks-trenden till tandvården är minskande och många tycks avstå från tandvård av ekonomiska skäl. Vi menar att regelbundna besök och god egenvård minimerar tandvårdsbehoven, vilket i sin tur minskar tandvårdskostnaderna både för individen och för vårt gemensamma samhälle.

Vi anser vidare att förebyggande insatser är särskilt viktiga bland unga vuxna. För dessa har den avgiftsfria barn- och ungdomstandvården betydligt mycket. Regelbunden tandvård är viktig för att denna grupp inte ska riskera att på sikt förlora sin goda tandhälsa. Den negativa trenden i besöks-frekvensen bland unga vuxna är därför särskilt oroande.

Ungdomar utbildar sig allt längre och börjar arbeta allt senare. Tandvårdskostnaderna kan upplevas som belastande när inkomsterna är små. Vi vill därför förlänga den tid då tandvården är gratis, i ett första steg upp t.o.m. 24 års ålder. Regeringen bör enligt vår mening snarast återkomma till riksdagen med förslag om gratis tandvård för alla upp t.o.m. 24 års ålder.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Reformerad tandvårdsförsäkring, punkt 7 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So452 yrkande 2, bifaller delvis motionerna 2006/07:So228 och 2006/07:So409 samt avslår motion 2006/07:So324.

Ställningstagande

Enligt min mening måste tandvård på sikt ingå som en del i hälso- och sjukvården och inbegripas i ett gemensamt högkostnadsskydd. På väg dit är det angeläget att ha ett så förebyggande perspektiv som möjligt. Därför bör åldersgränsen för fri tandvård höjas till 25 år. Åldersgruppen 20–25 år tillhör den grupp som de senaste åren minskat sina tandläkarbesök mest. Denna grupp avstår från att söka tandvård främst av ekonomiska skäl, vilket på sikt leder till sämre tandhälsa och högre kostnader, såväl för individ som för samhälle.

Som nästa steg mot en heltäckande tandvårdsreform vill Miljöpartiet se ett nationellt abonnemangssystem för tandvården. Medel reserveras för detta ändamål i Miljöpartiets budgetförslag för åren 2008 och 2009.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Konsumentrapportering av läkemedelsbiverkningar, punkt 8 (s, v)

av Mona Sahlin (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Lennart Axelsson (s), Elina Linna (v) och Catharina Bråkenhielm (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So408 och avslår motion 2006/07:So259 yrkande 1.

Ställningstagande

Kilen (Konsumentinstitutet Läkemedel och Hälsa) startade 1997 en konsumentdatabas som tar emot rapporter från konsumenterna och anhöriga om läkemedelsbiverkningar. Sammanställningar av rapporterna har bl.a. redovisats vid nationella och internationella seminarier. Konsumentrapportering

har visat sig komplettera professionens rapportering av läkemedelsbiverkningar och därmed bidragit till nytta och riskvärdering av de läkemedel som finns på marknaden.

Kilen har fått ekonomiskt stöd från bl.a. EU, Apoteket AB, Sida, Folkhälsoinstitutet och staten i form av s.k. Dagmarpengar. Finansieringen har dock inte varit långsiktig utan avsett kortare perioder (1–3 år). Enligt vår mening behövs en långsiktig lösning för detta arbete. För 2007 finns inget anslag i budgetpropositionen, och det är oklart om och hur detta konsumentarbete ska kunna fortsätta. Riksdagen bör därför begära att regeringen snarast återkommer till riksdagen med ett förslag till hur detta viktiga konsumentarbete ska kunna drivas även fortsättningsvis.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Konsumentrapportering av läkemedelsbiverkningar, punkt 8 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So259 yrkande 1 och avslår motion 2006/07:So408.

Ställningstagande

Läkemedelsverket startade hösten 2005 en försöksverksamhet i Uppsala län med patientrapportering av biverkningar som ett komplement till läkarkårens rapportering av biverkningar. Utfallet är bra, och många fler än man trodde har utnyttjat möjligheten att själva rapportera in olika former av biverkningar de upplever av de preparat de använder. Avsikten är att nu permanenta denna verksamhet och ge alla i landet möjlighet att rapportera in biverkningar direkt till Läkemedelsverket.

Det är mycket positivt att Läkemedelsverket har insett att patientrapporterade biverkningar är en bra metod att öka kunskapen om de negativa bieffekter som läkemedel kan ha. Det finns dock enligt min mening inga motiv för att en sådan verksamhet ska skötas av Läkemedelsverket. Tvärtom finns starka motiv för att en sådan verksamhet bör vara fristående. Läkemedels säkerhetsfrågor borde över huvud taget vara ett ansvar finansierat över statsbudgeten med fasta anslag så att verksamheten inte som i dag är beroende av hur många ansökningar läkemedelsföretagen lämnar in.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5. Barn- och ungdomspsykiatri m.m., punkt 10 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So437 yrkande 1 och avslår motionerna 2006/07:So264 yrkande 5, 2006/07:So338 och 2006/07:So379 yrkande 20.

Ställningstagande

Psykisk ohälsa kan drabba vem som helst: unga, gamla, människor med missbruksproblem eller funktionshinder, kvinnor och män. Trots det är många insatser inom psykiatri utformade så att den som har andra problem eller behov i kombination med psykisk ohälsa ofta faller mellan stolarna. Människor med psykisk ohälsa och missbruk i kombination är en särskilt utsatt grupp som har behov av samtidiga insatser. Äldre och personer med intellektuella funktionshinder är andra grupper som psykiatri har få eller inga insatser att erbjuda.

Jag anser att det behövs en nationell handlingsplan för psykiatri, såväl för landstingens som för kommunernas ansvarsområden, där även barn- och ungdomspsykiatri inkluderas. Mot bakgrund av Socialstyrelsens rapport om hur kommunerna levt upp till psykiatireformens intentioner finns det än starkare skäl för en nationell handlingsplan. I Socialstyrelsens rapport slås det fast att en del har hänt under perioden 2002–2004 men mycket återstår. Några av de områden som lyfts fram är bristen på sysselsättning, bristen på brukarmedverkan och individuellt utformade insatser. Därutöver är det många kommuner som brister i sin organisation för att möta psykiskt funktionshindrades behov. Det finns t.o.m. kommuner som saknar kunskap om vilka behov som finns i den egna kommunen. En nationell handlingsplan skulle innebära en möjlighet att strukturerat driva psykiatri framåt och skapa en samling kring gemensamma mål.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Ändringar i socialtjänstlagen (2001:453), punkt 13 (v, mp)

av Elina Linna (v) och Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:So464 yrkande 46 och 2006/07:Kr284 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi noterar att Spelinstitutet gjort bedömningen att 130 000–150 000 personer i Sverige har någon form av spelproblem och att 25 000–50 000 av dessa är svårt spelberoende och i behov av akut hjälp. Vi noterar vidare att spelmarknaden under de senaste åren har förändrats, t.ex. lockar poker-spel på Internet alltfler.

Vi anser att det är ett steg i rätt riktning att Statens folkhälsoinstitut i samarbete med Spelinstitutet numera finansierar en utökning av jourtelefonen för spelberoende. Vi konstaterar emellertid att nästan hälften av alla kommuner inte har någon handlingsplan för spelmissbruk (enligt en undersökning av Vårdförbundet) och att drygt 40 % av de tillfrågade socialsekreterarna i en enkätundersökning gjord av Statens folkhälsoinstitut inte anser sig ha några kunskaper om spelproblematiken. Trots att det pågår ett utbildningsarbete inom Statens folkhälsoinstitut på detta område anser vi att det behövs ett fortsatt arbete för att utveckla behandlingsmetoder och för att skapa en acceptans bland socialsekreterare och andra myndighetspersoner så att spelberoende kan bli erbjudna behandling. I ett läge då behoven av att socialtjänsten uppmärksammar och synliggör spelberoende är betydande anser vi det utgöra en brist i socialtjänstlagen att det inte tydligt av denna framgår att spelberoende ska kunna erbjudas behandling.

Vår uppfattning är således att rätten till bistånd och ansvaret för vården av missbruket tydligt ska framgå av socialtjänstlagen.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Omskärelse av pojkar, punkt 14 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So374 yrkande 8 och bifaller delvis motionerna 2006/07:So336 och 2006/07:So365.

Ställningstagande

Icke-medicinskt motiverad omskärelse av minderåriga pojkar bör inte vara tillåten. Med hänsyn till att det i andra delar av världen fortfarande är vanligt att pojkar och män låter omskära sig anser jag dock att det bör finnas en möjlighet till omskärelse efter fyllda 18 år. Med en sådan åldersgräns

kan den vuxne man som själv ger ett informerat samtycke fortfarande låta omskära sig. Således bör omskärelse av minderåriga pojkar som inte har medicinskt syfte förbjudas.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8. Personligt ombud, punkt 15 (s)

av Mona Sahlin (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Lennart Axelsson (s) och Catharina Bråkenhielm (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So231.

Ställningstagande

I dag kan endast personer med långvariga psykiska funktionshinder komma i fråga för att få tillgång till personligt ombud. Det finns emellertid också andra grupper som har liknande behov, t.ex. personer med neurologiska skador. Dessa grupper skulle kunna få en betydligt bättre livssituation om de fick tillgång till personliga ombud. Vi anser därför att möjligheten att ge även andra grupper med liknande behov som de psykiskt funktionshindrade tillgång till personligt ombud bör ses över.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9. Statsbidrag till handikapporganisationer, punkt 17 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So452 yrkande 10, bifaller delvis motionerna 2006/07:So206 och 2006/07:So388 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2006/07:So388 yrkande 3 och 2006/07:So436.

Ställningstagande

I takt med att tiderna förändras organiserar sig handikapporganisationer på nya sätt. Genom tillgång till Internet föreligger det t.ex. inte samma behov som tidigare av att en organisation, för att fungera väl, finns geografiskt

spridd i hela landet. De nuvarande kraven för hur bidrag fördelas till handikapporganisationer behöver därför ses över för att även passa nyare typer av nätverk etc. Jag vill att en utredning ser över detta, dvs. klargör vilken typ av organisationer som i dag inte kan ta del av handikapporganisationernas bidrag och huruvida det är rimligt att utöka anslagen ytterligare för detta ändamål. Jag vill dock betona att det inte betyder att hela regelverket för bidragsfördelning till handikapporganisationerna behöver ses över.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10. Kvinnojourer, punkt 20 (s)

av Mona Sahlin (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Lennart Axelsson (s) och Catharina Bråkenhielm (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So267 yrkandena 1 och 2 samt bifaller delvis motionerna 2006/07:Ju256 yrkande 3 och 2006/07:So238 yrkande 1.

Ställningstagande

Många av landets ideella kvinno- och tjejjourer får otillräckligt kommunalt stöd, trots att majoriteten av hotade och våldsutsatta kvinnor vänder sig till kvinnojourerna för stöd och hjälp. Våldsutsatta kvinnor och barn får därför inte alltid det stöd och den hjälp de behöver. Regeringen bör intensifiera dialogen med kommunerna kring ansvaret för kvinnofridsarbetet, så att alla som utsätts för kvinnofridsrelaterat hot och våld får rätt till kvalificerat och professionellt stöd. Regeringen bör i sina kontakter med kommunerna och med Sveriges Kommuner och Landsting uppmärksamma kvinnojourernas behov av jämnare och bättre arbetsvillkor.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11. Kvinnojourer, punkt 20 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:Ju256 yrkande 3 och bifaller delvis motionerna 2006/07:So238 yrkande 1 och 2006/07:So267 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vänsterpartiet är stolt över att ha bidragit till en ökad satsning på bl.a. kvinnojourerna. Förra mandatperiodens ökade satsning för våldsutsatta kvinno-, tjej- och brottsofferjourer om närmare 100 miljoner kronor fördelas till kommuner och till dessa ideella jourer, som ansöker om medel för att omhänderta brottsoffer. Det finns dessvärre inte några möjligheter för kvinnojourerna att göra långsiktiga planeringar för sin verksamhet utifrån den satsningen. Därför föreslår vi att regeringen återkommer med en plan för hur staten ska ta sitt långsiktiga ekonomiska ansvar för kvinnojourernas arbete.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

12. Regionala centrum i varje sjukvårdsregion, punkt 21 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So375 yrkande 4.

Ställningstagande

Det är viktigt att samhällets stöd når alla kvinnor som är i behov av det, och det krävs goda kunskaper och ett bra samarbete mellan hälso- och sjukvården, kommunerna, polis, rättsväsende, kriminalvård och kvinnojourer. Under 2006 har Rikskvinnocentrum ombildats till ett nationellt kunskapscentrum. Jag menar att det nu också är dags att inrätta regionala centrum i varje sjukvårdsregion.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

13. Brottsofferjourer för HBT-personer, punkt 22 (v, mp)

av Elina Linna (v) och Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So463 yrkandena 11 och 12.

Ställningstagande

För att helt eliminera hatbrott mot HBT-personer krävs en attitydförändring. Den dag då det anses pinsamt att begrunda och irritera sig på sina medmänniskors kärleksliv liksom val av partner har vi inga hatbrott riktade mot HBT-personer. Därför behövs bl.a. HBT-kompetens på alla brottsofferjourer. För att nå fördjupade erfarenheter och höjd kunskapsnivå bör det i ett första steg inrättas fler särskilda brottsofferjourer för HBT-personer. Dessa personer måste i större utsträckning börja våga anmäla brott som de utsatts för, och en förutsättning för detta är att de är helt säkra på att i en anmälsituation bli väl bemötta.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

14. Hemlöshet, punkt 23 (s)

av Mona Sahlin (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Lennart Axelsson (s) och Catharina Bråkenhielm (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So229 och avslår motionerna 2006/07:C276 yrkandena 1–3, 2006/07:C360 yrkande 26, 2006/07:So370 yrkandena 1–3, 2006/07:So442 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:So452 yrkande 7.

Ställningstagande

Socialstyrelsens kartläggning av antalet hemlösa 2005 visar att antalet uppgår till ca 17 800. Enligt kartläggningen fanns det hemlösa i 86 % av landets kommuner. Omkring 62 % av de hemlösa hade missbruksproblem och 40 % hade psykiska problem eller en kombination av dessa. Generella åtgärder behövs, men det räcker inte för att lösa dessa människors problem. Det handlar även om att använda olika slags åtgärder för olika personer. Av stor betydelse är dock att det finns utvecklade system för att tidigt kunna identifiera när någon är på väg mot en situation av destruktiv karaktär. Därför måste ett samlat åtgärds paket tas fram för att ge alla hemlösa ett värdigt liv.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

15. Hemlöshet, punkt 23 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:C276 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2006/07:C360 yrkande 26, 2006/07:So229, 2006/07:So370 yrkandena 1–3, 2006/07:So442 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:So452 yrkande 7.

Ställningstagande

Socialstyrelsens tre nationella kartläggningar av hemlöshetens omfattning har alla genomförts utifrån regeringsuppdrag. Det rimliga vore i stället att regelbundna kartläggningar och uppföljningar ingår som en självklar del av Socialstyrelsens löpande verksamhet. Boverket genomför årligen enkäter i kommunerna om läget på bostadsmarknaden. Här ingår bl.a. frågor om huruvida det råder brist eller överskott på lägenheter, om förekomst av bostadsförmedling, om samarbete mellan socialtjänst å ena sidan och privata och allmännyttiga hyresvärdar å andra sidan m.m.

För att avsevärt förbättra informationen om bostadslöshetens utveckling och förändringar i de bostadslösas situation bör Socialstyrelsens och Boverkets kartläggningar samordnas och ske regelbundet, minst vart tredje år.

Hemlösheten bland kvinnor anses mer dold än den bland män, och många kvinnor befinner sig i ett gränsland, bor på nåder hos sina barn eller i dysfunktionella parförhållanden, som gör att de inte räknas som hemlösa trots att de själva upplever sig vara det. Många kvinnor har drabbats dubbelt av manssamhället. De har utsatts för våld och övergrepp i de privata och offentliga livsmiljöer som står dem till buds, och många kvinnor blir kvar i hemlöshet långa tider efter det att de lämnat de hem som de misshandlats i. Det är viktigt att hemlösa kvinnor inte tvingas bo på männens villkor, men lösningen med en bostad på socialtjänstens villkor är inte heller bra. Det som socialtjänsten erbjuder är i bästa fall en lägenhet i andra hand utan besittningsskydd och med integritetskränkande villkor, som exempelvis att man inte får bo tillsammans med sin sambo eller make i lägenheten. Från att tidigare kanske ha tvingats underkasta sig männens villkor, tvingas dessa kvinnor nu underkasta sig socialtjänstens diktamen. Sammantaget menar jag att det behövs särskilda åtgärder för att minska hemlösheten bland kvinnor, och regeringen bör därför under 2007 återkomma med ett nationellt handlings- och åtgärdsprogram som syftar till att minska kvinnors hemlöshet.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

16. Hemlöshet, punkt 23 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:C360 yrkande 26 och 2006/07:So452 yrkande 7 och avslår motionerna 2006/07:C276 yrkandena 1–3, 2006/07:So229, 2006/07:So370 yrkandena 1–3 och 2006/07:So442 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jag ser med tillfredsställelse att regeringen fortsätter med en utökad satsning för hemlösa. Satsningen inom anslaget är emellertid inte specificerad och anslaget löper enbart två år framåt. Jag anser att det behövs motsvarande satsning även för 2009.

Den sociala bostadspolitiken bör stärkas genom en ny lag om inrättande av bostadsförmedlingar med inriktning mot sociala strävanden och integrationssträvanden. Dessa bostadsförmedlingar bör få ekonomiska bidrag för att köpa upp lägenheter till förmån för hemlösa. Genom slumpvis och anonym utplacering av dessa lägenheter motverkas stigmatisering och segregation. Som förebild för denna förmedling används den finska modellen Y-foundation, som är en bostadsstiftelse för hemlösa. Socialtjänstlagen borde vara tillräcklig för att avgöra vem och i vilken situation en person ska befinna sig för att enligt nyss nämnda modell få möjlighet till en permanent bostad.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (s)

Mona Sahlin (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Lennart Axelsson (s) och Catharina Bråkenhielm (s) anför:

Inledning

Vi socialdemokrater har i partimotion 2006/07:Fi244 Alla ska med gett vår syn på inriktningen av politiken. Våra förslag syftar till att utveckla hela Sverige och ge alla som bor här del av den goda ekonomiska utveckling som politiken under tidigare mandatperioder lagt grunden för.

Det rekordstora antalet nya jobb och den snabba minskningen av arbetslösheten som sker just nu är ett styrketecken för den välfärdsmodell som den nya regeringens politik syftar till att förändra. Hög sysselsättning kan förenas med rimliga nivåer och avgifter i a-kassan. God ekonomisk utveckling kan understödjas av bra sociala försäkringar. Sverige är ett framstående land i sin utvecklingstakt och modernitet just därför att vi har haft en välfärd som syftar till att skapa trygghet och rättvisa.

Vi vill bygga vidare på den generella välfärdspolitiken och inte underminera de system som gör att långtidssjuka och arbetslösa slipper hamna i permanent underläge och fattigdom. Vi motsätter oss de försämringar som slår hårt och brutalt mot de människor som redan hamnat i svårigheter. Vi har en sammanhållen politik för ett sammanhållet Sverige.

Majoriteten i riksdagen bestående av Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna har dock fastställt andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten, och de har gjort en annan beräkning av statens inkomster avseende 2007 än vad som skulle bli fallet med våra förslag. Samtidigt har utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för åren 2007 och 2008 fastställts (bet. 2006/07:FiU1).

När riksdagens majoritet genom rambeslutet har valt en annan inriktning av politiken än den vi förespråkar deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 9.

Om vårt förslag till ramar hade vunnit gehör hade vi gjort en fördelning av anslagen till utgiftsområde 9 i enlighet med det vi föreslår i vår partimotion. Vårt budgetalternativ bör dock ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

I det följande redovisar vi vilken inriktning och fördelning av anslagen inom utgiftsområde 9 som vi förordade i nämnda partimotion. Vårt budgetalternativ för utgiftsområde 9 innebär särskilda satsningar på psykiatri, tandvård, äldreomsorg och utsatta barn.

Satsa på psykiatrin, utveckla sjukvården

Vi vill införa en särskild vårdgaranti för psykiatrin som säkerställer att alla psykiskt sjuka verkligen får den utredning, vård och behandling som de behöver. I dag omfattas psykiatrin av den gällande vårdgarantin men den räcker inte till för de speciella behov som psykiskt sjuka, ibland med oklar diagnos eller dubbeldiagnos, har. En särskild vårdgaranti för psykiskt sjuka ska trygga sambandet mellan utredning och påbörjandet av behandling. Vi vill för detta ändamål satsa 100 miljoner kronor 2007, 200 miljoner kronor 2008 och 600 miljoner kronor 2009 utöver satsningen på barn- och ungdomspsykiatrin med 250 miljoner kronor per år.

Människor med missbruksproblem lever ofta i en trasig och instabil tillvaro som innehåller såväl psykiska problem som ett liv i utanförskap. Detta leder ofta till stora svårigheter att komma in på bostadsmarknaden med social utslagning och hemlöshet som följd. För att komma till rätta med en del av detta vill vi att missbrukarvårdssatsningen Ett kontrakt för livet som pågår 2005–2007 permanentas, och för detta anslår vi 150 miljoner kronor årligen från 2008.

En viktig förklaring till svensk sjukvårds resultat är modellen för resursfördelning. Svensk sjukvård har formats utifrån principen att det är behovet som ska styra tillgången till sjukvård, inte patienternas ekonomi eller marknadskrafter. Vi avvisar därför den borgerliga regeringens planer på att införa en patientpeng. Det är patientens behov som ska styra vården, inget annat.

Sedan vårdgarantin infördes i sjukvården har köerna kortats dramatiskt, men inte tillräckligt. Vårt mål är en vård fri från köer. Tillgängligheten behöver bli bättre. Det ska bli lättare att hitta rätt och komma i kontakt med vården. Särskilt viktigt är att förbättra tillgängligheten inom primärvården. Det ska vara enkelt att få besked direkt när man vänder sig till vården. Staten bör ta initiativ till att tillsammans med landstingen göra det enkelt att snabbt få besked och få en tid hos sin läkare eller någon annan i vårdteamet.

Kvalitetsregister och kvalitetsindikatorer är viktiga instrument för att utveckla vården. De bör utvecklas för att bli bättre och mer användbara, tillgängliga och heltäckande. Samtidigt bör register och indikatorer utvecklas även för primärvården. Öppna jämförelser och kvalitetsregister kan förbättra primärvårdens kvalitet och tillgänglighet. Vi vill att patientjournalerna samordnas elektroniskt så att patienten och vårdgivarna enkelt har tillgång till all viktig information. På så vis kan patientsäkerheten ökas och vårdpersonalens tid användas mer effektivt.

Vi vill att fler läkare utbildas och hänvisar till vad vi anför om detta under utgiftsområde 16.

En säker läkemedelshandling är av central betydelse för sjukvården. Det är av yttersta vikt att läkemedelsförsäljningen präglas av säkerhet och kunskap. Kortsiktiga vinstintressen riskerar att äventyra säkerheten och försvåra samhällets krav på opartisk information. Apoteksmonopolet säkerstäl-

ler en god försörjning och användning av såväl receptbelagda som receptfria läkemedel över hela landet. Därför avvisar vi regeringens planer på att avveckla apoteksmonopolet.

Det är viktigt att vårt sårbara samhälle har en hög pandemiberedskap. En världsomfattande pandemi skulle utsätta vårt samhälle för stora påfrestningar. Den socialdemokratiska regeringen såg till att en nationell pandemiplan togs fram och att samarbetet mellan berörda myndigheter utvecklades. En central del i pandemiberedskapen handlar om tillgången på vaccin. Produktionen av vaccin i världen är inte tillräcklig för att klara behovet vid en pandemi. Den socialdemokratiska regeringen inledde diskussioner med de nordiska länderna om en gemensam lösning. Vi anser att det finns mycket goda förutsättningar att säkerställa vaccinproduktion i Sverige. En förhandlingsman fick i uppdrag att utreda förutsättningarna. I tilläggsbudgeten för 2006 tillfördes 200 miljoner kronor i ett anslag för vaccinförsörjning (anslag 14:10). Det finns i budgetpropositionen ingen inriktning eller ambition på arbetet med pandemiberedskap och vaccinförsörjning. En redovisning av hur pandemiberedskapen och vaccinförsörjningen i Sverige ska säkras bör omedelbart presenteras för riksdagen.

En bra tandvårdsförsäkring för alla

Vi vill förbättra villkoren i tandvårdsförsäkringen. Tandvården bör vara ett av mandatperiodens stora sociala reformområden. Vi föreslår utöver satsningarna i vårpropositionen 2006 att 4 100 miljoner kronor anslås för förbättringar i tandvårdsförsäkringen från 2008. Vi prioriterar ungdomar och förbättrat skydd mot de riktigt höga kostnaderna. Ungdomar utbildar sig allt längre och börjar arbeta allt senare. Därför vill vi förlänga den tid då tandvården är gratis, upp t.o.m. 24 års ålder. Ett högkostnadsskydd mot höga tandvårdskostnader ska införas för alla. Kostnader för behandlingar som överstiger 2 700 kr ska subventioneras med 70 %, och kostnader över 15 000 kr ska subventioneras med 90 %. Ingen ska behöva betala mer än 200 kr för en undersökning. Samtliga dessa förslag ska genomföras den 1 januari 2008. Dessutom ska nuvarande regler för dem som är 65 eller äldre bibehållas.

Världens bästa land att åldras i

Vården och omsorgen om våra äldre är ett område där stora satsningar behövs. Den socialdemokratiska regeringen påbörjade en satsning med flera miljarder i resursförstärkning. Inriktningen på denna satsning presenterades i den nationella utvecklingsplanen för vård och omsorg om äldre (prop. 2005/06:115) som riksdagen ställde sig bakom. Vi vill fortsätta denna stora satsning på de äldre.

Under de kommande tio åren vill vi att det byggs 100 000 nya bostäder för äldre. Därför vill vi inleda ett program för ny- och ombyggnad av dels särskilda boenden, dels goda bostäder för äldre – med rimliga hyror, till-

gång till gemenskapslokaler och enklare service. Tillgången på platser i särskilt boende ska öka kraftigt så att de motsvarar behoven. Alla demenssjuka ska ha rätt att få plats på ett demensboende. För att stimulera byggandet av fler bostäder föreslår vi ett investeringsstöd till kommunerna på totalt 500 miljoner 2007.

Alla demenssjuka ska ha möjlighet att få vård och omsorg av personal med specialkompetens inom demensvård och -omsorg. I dag lever 140 000 personer i Sverige med demens. Det gör demens till en av de stora folksjukdomarna som drabbar såväl de sjuka som anhöriga svårt. Riktade insatser ska göras för att höja kompetensen och kvaliteten inom demensvården, vi föreslår att 200 miljoner kronor per år satsas på detta 2007 och 2008.

Andelen äldre med ett annat modersmål än svenska ökar och ställer nya krav på äldreomsorgen. Därför vill vi göra en särskild satsning om 50 miljoner kronor per år 2007 och 2008 för att utveckla en äldreomsorg anpassad för vårt mångkulturella samhälle.

Vi vill även stärka äldreforskningen. Svensk äldreforskning är i världsklass och bidrar till att utveckla vården och omsorgen om äldre. 35 miljoner kronor ytterligare per år 2007 och 2008 ska satsas på äldreforskning och 25 miljoner kronor för strategiskt viktig teknikutveckling. Ett angeläget område för vidare forskning är kvinnors och mäns skilda behov av vård och omsorg.

Äldre bör erbjudas servicetjänster utan biståndsprövning för att förebygga fallolyckor och ohälsa. Även friska äldre, som i dag inte är berättigade till hemtjänst, behöver ibland hjälp. Fallskador bland äldre är i dag ett stort problem. Ofta inträffar fallolyckor i samband med vanliga hemmasysslor medan man byter glödlampa, hänger upp gardiner eller städar ovanpå ett skåp. Plusjobben i äldreomsorgen har redan bidragit till att förebygga exempelvis fallolyckor. Vi föreslår att 150 miljoner kronor per år 2007 och 2008 satsas på kommunernas förebyggande och hälsofrämjande arbete för äldre, med bl.a. hembesök och hälsosamtal, för att minska skador och lidande.

Möjligheterna och formerna för att göra frivilliga insatser av och för äldre ska stärkas. Redan i dag görs stora insatser av pensionärsorganisationer och andra ideella organisationer för att med olika aktiviteter, fysiska såväl som andra, bryta äldres isolering. Frivilliga insatser av och för äldre är ovärderliga för att stärka de sociala banden i närsamhället och motverka ensamhet. De ekonomiska möjligheterna till att öka utbudet av väntjänster och väntjänstcentraler och utveckla pensionärs- och anhörigstödorganisationers stödverksamheter ska stärkas. Vi föreslår att det förstärkta anhörigstödet som gäller t.o.m. år 2008 permanentas.

Satsa på personalen

Vi vill satsa på personalen i äldreomsorgen. Det är det enskilt viktigaste initiativet som kan tas för att höja kvaliteten inom äldreomsorgen. Det behövs mer personal inom hemsjukvården. Det är viktigt att svårt sjuka, oftast äldre, kan komma i kontakt med läkare utan att utsättas för alltför stora påfrestningar. Läkare ska kunna komma hem till sjuka äldre. Vården och omsorgen om de mest sjuka ska stärkas och utvecklas. Fler sjuksköterskor, sjukgymnaster, arbetsterapeuter, dietister och undersköterskor ska anställas inom hemsjukvården. Regelbundna läkemedelsgenomgångar för de mest sjuka äldre ska genomföras för att förhindra att mediciner som motverkar varandra försämrar hälsan. För att möjliggöra detta vill vi satsa 1 miljard kronor per år 2007 och 2008. Dessutom föreslår vi 250 miljoner kronor ytterligare till personalförstärkningar inom äldreomsorgen.

Vi vill satsa 300 miljoner kronor per år 2007–2009 på att införa mentorprogram i äldreomsorgen. 3 500 erfarna medarbetare ska erbjudas möjlighet att bli mentorer för nyanställda för att kunna dela med sig av sina kunskaper och samtidigt kunna orka hela vägen till pensionen. En mentor ska ges möjlighet till fortbildning för att som del av sin tjänst kunna ta ett ansvar som handledare åt yngre och nyanställda medarbetare. Satsningen ger utrymme för att närmare 30 000 anställda i äldreomsorgen får tillgång till en handledare.

Vi vill fortsätta satsningen på kompetensutveckling för personalen. Utbildningsvikariatet, som nu avskaffas av den borgerliga regeringen, har gett många anställda chansen att skaffa sig den nödvändiga yrkesutbildningen. Kompetensstegen har inneburit tusentals utbildningsinsatser runt om i landet kring demensvård, läkemedel, bemötande, matsituationen i äldreomsorgen m.m. Det är viktigt att denna stora kompetenssatsning får fortsätta för att höja kunskapsnivån och skapa goda förutsättningar för en omsorg av hög kvalitet samtidigt som de anställda ges utvecklingsmöjligheter. Kompetensstegen bör fortsätta även efter 2007, och vi anslår för detta 100 miljoner kronor 2008 och 200 miljoner kronor 2009.

Satsa på barnen – utsatta barn ska ges bättre stöd

Vi vill prioritera barnen och vill därför göra särskilda satsningar för de barn som har stora behov. Vi vill satsa mer på den sociala barn- och ungdomsvården, som omfattar de mest utsatta barnen i vårt samhälle. Förslag till nationell handlingsplan överlämnades till regeringen i oktober 2005 från en parlamentarisk utredning. Både Rädda Barnen och Bris har vid ett flertal tillfällen påpekat behovet av att säkerställa barnens rätt i den sociala barn- och ungdomsvården. I budgetpropositionen sägs ingenting om regeringens ambition inom detta område. Vi anser att det behövs en nationell handlingsplan för den sociala barn- och ungdomsvården. För detta anslår vi 40 miljoner kronor från 2009.

Vår inriktning är att fler familjecentraler ska etableras och samarbetet mellan barnomsorg, skola, socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri (BUP) ska stimuleras. Kraven på barnperspektiv i familjehemmen måste bli tydligare. Barn och ungdomar ska få *en* instans att vända sig till med sina synpunkter, t.ex. genom enskilda samtal med sin socialsekreterare. När ett barn dör till följd av ett brott – eller om det annars finns särskilda skäl – ska en dödsfallsutredning genomföras. Syftet är att granska vad samhällets myndigheter känt till om barnets situation, och vad som gjorts för att förhindra dödsfallet. Dessa utredningar ska också hjälpa oss i arbetet med att förhindra att barn far illa.

Vi vill satsa på barn- och ungdomspsykiatri. Ätstörningar, droger och självdestruktivitet är allvarliga tecken på att många barn och ungdomar behöver bli sedda och tagna på allvar. Ibland behövs professionell hjälp. Under mandatperioden vill vi förstärka barn- och ungdomspsykiatri. I vårpropositionen avsatte den tidigare socialdemokratiska regeringen särskilda medel till barn- och ungdomspsykiatri för 2007 och 2008. Vi föreslår att denna satsning ska permanentas. Medlen ska användas till att öka tillgängligheten och förbättra kunskaper och metoder. Samordningen mellan elevhälsan i skolan, barn- och ungdomspsykiatri och socialtjänsten måste förstärkas.

Vi vill införa en försöksverksamhet med familjelotsar för att underlätta situationen för familjer med barn som har funktionshinder. De har ofta en besvärlig situation med många stöd- och serviceinsatser från olika håll. För att underlätta för dessa familjer vill vi införa en försöksverksamhet med familjelotsar som ska underlätta samordningen av de insatser barnen behöver. Vi anslår 20 miljoner kronor för detta från 2009.

Vi anser att arbetet för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter behöver stärkas.

Det är nu mer än 15 år sedan Sverige skrev på barnkonventionen. Kunskap om barnkonventionen är ett viktigt steg på vägen för att stärka barnens rätt. Vi vill öka kunskapen bland beslutsfattare och olika yrkesgrupper i stat, kommun och landsting och anslår för detta 25 miljoner kronor årligen 2007–2009.

2. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (v)

Elina Linna (v) anför:

Regeringens partier, Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna, har i finansutskottet ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där (bet. 2006/07:FiU1).

Vänsterpartiet presenterar i sin budgetmotion (Fi245) en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än vad riksdagsmajoriteten fattat övergripande beslut om. Vårt budgetalternativ avvisar regeringens politik som bygger på skattesänkningar ämnade att gynna de gynnade, på folkflertalets

bekostnad. Vi avvisar således de kraftiga försämringar som regeringen föreslår, särskilt på arbetsmarknadspolitikens område, med siktet inställt på att försvaga den fackliga organiseringen och därmed löntagarnas ställning. Vänsterpartiet ifrågasätter den politik som präglas av en marknadsliberal grundsyn, som skapar arbetslöshet och leder till en socialt destruktiv överföring av resurser till de rikaste. I stället förordas en demokratisering av den ekonomiska politiken där arbetslöshetsbekämpning görs till den ekonomiska politikens allt överskuggande mål. Vänsterpartiet presenterar en omfattande reformbudget för jobb, rättvisa, miljöomställning och jämställdhet.

Vänsterpartiets politik för full sysselsättning påverkar olika delar av statsbudgeten. Ett omfattande jobbpaket presenteras, liksom ett flertal stora reformer för ökad välfärd och rättvisa, så att de resurser som finns i statskassan ska komma till nytta i produktiva insatser.

Då riksdagsmajoriteten fattat rambeslut om en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Vänsterpartiet presenterat, deltar jag inte i detta beslut om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 9 och presenterar inget formellt motförslag till utskottsbehandling.

Jag redovisar här den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 9 som Vänsterpartiet hade velat se och som presenterades i vår utgiftsområdesmotion So439.

Vänsterpartiet anser att tandvården egentligen borde föras in under sjukvårdens högkostnadsskydd. Då detta dock skulle bli mycket dyrt vill Vänsterpartiet, som ett första steg, att ett förslag om subventionerade tandhälsobesök var artonde månad ska genomföras. Förslaget innebär att tandvårdspatienten ska betala högst 200 kr för de vanliga undersökningarna inom tandvården. Stödet ska införas under andra halvåret 2007 och till detta ändamål anslår Vänsterpartiet ytterligare 500 miljoner kronor för 2007 till anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m. Vidare föreslår Vänsterpartiet att ett högkostnadsskydd i flera steg införs inom tandvården. För detta ändamål bedömer Vänsterpartiet att ytterligare 7 miljarder kronor behöver tillföras anslaget för 2008 och 2009.

Vänsterpartiet är kritiskt till regeringens förslag i budgetpropositionen att 40 miljoner kronor avsätts för att stödja vårdpersonal som vill ta över driften av verksamhet, ett så kallat avknopningsstöd. Hälso- och sjukvården bör i stället i högre grad bedrivas i offentlig regi. Jag föreslår därför att anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård minskas med 40 miljoner kronor per år från 2007.

Vänsterpartiet anser att det behövs mer kunskap och statistik om kön i hälso- och sjukvården. Samtidigt finns det ett behov av att verkställa de förslag som trots allt kommit på området. En jämställdhetsenhet bör därför införas på Socialstyrelsen. För detta ändamål bör anslag 13:5 Socialstyrelsen tillföras 1,5 miljoner kronor per år utöver vad regeringen föreslagit från 2007. Vidare har Vänsterpartiet vid flera tillfällen i riksdagen lyft frågan om att säkerställa en jämlik förlossningsvård i hela landet. Under

kommande mandatperiod bör utvecklingsprojekt stimuleras för förlossnings- och mödravård i glesbygd. För detta ändamål bör anslaget tillföras ytterligare 5 miljoner kronor per år under 2007, 2008 och 2009.

Vänsterpartiet vill fortsätta att ge ett extra stöd till psykiatrin. Psykiatrin bör därför tillföras en miljard kronor per år under de närmaste åtta åren, resurser som ska användas så att psykiskt sjuka kan garanteras en human och kvalificerad vård. Regeringen tillför psykiatrin 500 miljoner kronor 2007 och 2008 samt 250 miljoner kronor för 2009 i budgetpropositionen. Jag anser att det stödet är otillräckligt eftersom psykiatrin omsätter stora summor pengar i landsting och kommuner. Anslag 13:9 Bidrag till psykiatri bör därför tillföras ytterligare 500 miljoner kronor för 2007 och 2008 samt 750 miljoner kronor för 2009. Jag anser dessutom att Nationella hjälplinjen utöver dessa medel bör tilldelas 5 miljoner kronor per år från 2007.

Smittskyddsinstitutet har under ett antal år utvecklat ett register för vaccinationer som har till syfte att ge enskilda individer uppgifter om vilka vacciner som givits, att snabbt upptäcka eventuella biverkningar samt att upptäcka svagheter i barnvaccineringsprogrammet och enskilda vacciner. Det svenska vaccinationsregistret hos Smittskyddsinstitutet kräver finansiering för att kunna utgöra en permanent funktion. En reglering av detta är på gång genom ett tilläggsdirektiv till Patientdatautredningen. I avvaktan på att detta blir klart behöver dock registret en övergångsfinansiering. Anslag 14:5 Smittskyddsinstitutet bör därför tillföras ytterligare 4,3 miljoner kronor för detta ändamål under 2007.

För att förstärka och utveckla det regionala folkhälsoarbetet anser jag att sex regionala enheter för folkhälsoarbete bör inrättas. Det kommer att bli allt viktigare att arbeta förebyggande, inte minst inom det alkoholpolitiska området. Det är mer effektivt med regionala operativa center än de senare årens rikstäckande samordningsfunktioner. För satsningen på dessa sex regionala folkhälsocenter föreslår jag att anslag 14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder tillförs ytterligare 30 miljoner kronor per år med början 2007.

Jag anser att landets kommuner och myndigheter har ett stort ansvar att se till att socialtjänsten följer FN:s barnkonvention och undantagslöst tillämpar principen om barnets bästa. Mot den bakgrunden är det olyckligt att regeringen minskar tilldelningen till anslag 15:3 Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige med 2 miljoner kronor per år. Jag föreslår att anslag 15:3 tillförs ytterligare 2 miljoner kronor om året från 2007.

Jag anser att beslut om färdtjänst ska gälla även ledsagare och att de ökade kostnader som det eventuellt kan ge upphov till är berättigade, eftersom beslutet ger den funktionshindrade en ökad trygghet i resandet. Jag anser också att det är skäligt att den som söker tillstånd till färdtjänst ska kunna ha sällskap på resorna av en eller flera medresenärer och då ska tillståndet även gälla för denna eller dessa. Förändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2007. För att finansiera dessa utökade möjligheter att

medta ledsagare och medresenär föreslår jag att anslag 16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet tillförs ytterligare 40 miljoner kronor för 2007 och 80 miljoner kronor per år från 2008.

En särskild utredare har i uppdrag att bl.a. ge förslag när det gäller finansiering av folkrörelsernas och det övriga föreningslivets verksamhet. Jag utgår från att en översyn av bestämmelserna om statsbidrag till handikapporganisationer kommer att ingå som en viktig del i detta uppdrag. Vänsterpartiet förespråkar vidare fortsatt utredning för att förenkla bidragsreglerna men anser att regeringen bör ytterligare kompensera handikapporganisationerna under utredningens gång. Anslag 16:5 Bidrag till handikapporganisationer bör därför tillföras ytterligare 11 miljoner kronor per år från 2007. Socialstyrelsen bör vidare ges möjlighet att dela ut särskilda medel för handikapporganisationer inom etniska minoritetsgrupper som har svårt att leva upp till samma formella krav på medlemsantal och spridning osv. som övriga handikapporganisationer. För detta ändamål föreslås att anslag 16:5 tillförs ytterligare 3 miljoner kronor per år från 2007.

Vänsterpartiet anser att kravet på förvärvsarbete för att få bilstöd bör slopas. Kravet på körkort bör inte heller finnas kvar för de grupper som omfattas av detta krav. En personlig assistent bör kunna vara den som har körkort och kör bilen. För att kompensera för de ökade utgifter som dessa förändringar kan innebära bör anslag 16:7 Bilstöd till personer med funktionshinder tillföras ytterligare 20 miljoner kronor per år från 2007.

Vänsterpartiet anser det oroväckande att regeringen sänker anslaget till Handikappombudsmannen med 3 miljoner kronor. Anslaget bör därför tillföras motsvarande belopp, dvs. ytterligare 3 miljoner kronor per år från 2007.

Vänsterpartiet deltog i beslutet om den nationella handlingsplanen för handikappolitiken och anser att den är väldigt bra. Genomförandet av planen går dock alltför långsamt, och det kommer att krävas resursförstärkningar för att målet att Sverige ska vara tillgängligt till 2010 ska kunna uppnås. Jag föreslår därför att 750 miljoner kronor tillförs per år för detta ändamål från budgetåret 2007. Pengarna bör anslås under ett nytt anslag 16:11 Tillgänglighetssatsning.

Vänsterpartiet vill dessutom anslå ytterligare 92 miljoner kronor per år från 2007 och framåt till anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. Av dessa medel bör anvisas 55 miljoner kronor för att stimulera kompetensutveckling avseende mäns våld mot kvinnor inom socialtjänsten och bland personal som arbetar med funktionshindrade, 10 miljoner kronor för att stimulera en tillgänglighetsanpassning av kvinnojourerna, 20 miljoner kronor för att stödja en satsning på resursjourer med kompetens att ta emot missbrukande respektive psykiskt funktionshindrade kvinnor och slutligen 7 miljoner kronor för att finansiera ett nationellt resurscentrum mot prostitution.

Jag vill avslutningsvis peka på att Vänsterpartiet i sin anslagsmotion på utgiftsområde 18 (mot. 2006/07:C334) under anslag 40:2 Konsumentverket avsätter 3 miljoner kronor under 2007 för Konsumentinstitutet Läkemedel och Hälsas (Kilen) verksamhet. Vänsterpartiet föreslår att Kilens verksamhet införlivas i Konsumentverket. Jag anser att det arbete som bedrivs av Kilen är särskilt betydelsefullt i vårt moderna samhälle där läkemedelsindustrin satsar enorma belopp på reklam för att öka konsumtionen av läkemedel.

3. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (mp)

Thomas Nihlén (mp) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt förslag till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotion 2006/07:Fi246, skattemotion 2006/07:Fi223 och tillhörande kommittémotioner.

Utgångspunkten för våra förslag är de stora utmaningar vi ser att Sverige står inför. Vi måste ta vårt ansvar för att avstyra hotet mot vårt gemensamma klimat. Vi måste se till att nya jobb kan skapas och att förutsättningarna för nya företag att växa fram är goda. Vi måste se till att förbättra levnadsvillkoren för de individer som har det sämst ställt.

Klimathotet ställer stora krav på fortsatt omställning nationellt i Sverige och globalt. Genom investeringar i ny teknik, satsningar på biobränslen och miljöbilar, satsningar på ett nationellt biogasprogram, ökade investeringar i järnväg, sänkt moms för drivmedlet E 85 och fortsatt skatteväxling, som vi föreslår, skapas drivkrafter och möjligheter för att möta klimatutmaningen.

Miljöpartiets budgetförslag syftar också till att frigöra individens kreativitet och kraft. Då skapas möjligheter för entreprenörer som kan skapa nya företag och nya jobb. Sveriges små och medelstora företag har goda förutsättningar att växa och utvecklas. Inte minst företag som producerar och tillhandahåller lösningar som leder till långsiktiga förbättringar på klimat-, miljö- och energiområdena växer i dag så att det knakar. Denna positiva kraft måste bejakas, och vi måste se att dessa företag är de som skapar förutsättningar för en ansvarsfull och långsiktigt hållbar utveckling. Då klarar vi också ekonomin och skapar förutsättningar för ekonomisk utveckling.

Miljöpartiet tar i sitt budgetförslag fasta på att förändring också skapar spänningar. I ett modernt samhälle där det sker snabba förändringar av ekonomin riskerar människor att komma i kläm. Människor som känner sig trängda och hotade och inte känner tillit till samhället riskerar att skapa påfrestningar som slår hårt mot vår förmåga att skapa långsiktig förändring. Miljöpartiet menar därför att det är viktigt att värna lika rättigheter för alla människor och ge människor den hjälp och det stöd som de behöver för att kunna komma vidare i livet. Av den här anledningen avvisar Miljöpartiet också regeringens budgetförslag med dess negativa konsekvenser för dem som har det sämst ställt.

Regeringens partier, Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna, har i finansutskottet ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där (bet. 2006/07:FiU1). Genom det beslutet har man också avstyrkt Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag. Av den här anledningen tar jag inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 9. I stället redovisar jag Miljöpartiets fördelning av anslag inom utgiftsområdet som förordas i vår anslagsmotion 2006/07:So452.

På utgiftsområdet föreslår regeringen en hel del satsningar som vi tycker är bra. Det gäller utsatta grupper såsom äldre, psykiskt sjuka och misshandlade kvinnor. Miljöpartiet anser också att det är bra att stärka den enskildes rättighetsperspektiv i olika sammanhang. Det finns dock en hel del oklarheter när det gäller satsningarnas innehåll. Påtagligt är också att den nya regeringen markant tycks ha ändrat inriktning för folkhälsopolitiken jämfört med förra årets budget och jämfört med riksdagens beslut i Mål för folkhälsan (prop. 2002/03:35). Det gäller både när politikområdet Folkhälsa beskrivs och politikens inriktning. En klar glidning har skett från den av riksdagen beslutade folkhälsopolitiken och dess elva uppsatta målområden. Sambanden mellan hälsa och sysselsättning betonas, men betydligt mindre berörs de målområden som handlar om ”delaktighet och inflytande i samhället” och ”ekonomisk och social trygghet”. Ojämlig fördelning av hälsa mellan olika grupper i samhället berörs inte och inte heller den tydliga koppling som finns mellan en god folkhälsa och en hållbar utveckling både ekologiskt, socialt och ekonomiskt. Regeringen presenterar ett föråldrat synsätt på folkhälsopolitik.

Miljöpartiet tar i anslagsmotionen bl.a. upp åtgärder på tandvårdsområdet där vi vill ha ett mer förebyggande perspektiv. Regeringens aviserade högkostnadsskydd är oklart till innehåll och riskerar att bli kostnadsdrivande i sin konstruktion. En särskild konkret folkhälsosatsning föreslås också, liksom konkreta satsningar för att förebygga mäns våld mot kvinnor. När det gäller funktionshinder ser partiet med tillfredsställelse att regeringen avser att återkomma med ett lagförslag om samtliga diskrimineringsgrunder. Miljöpartiet förutsätter att det, såsom i Diskrimineringskommitténs förslag, inbegriper förslaget om att otillgänglighet ska ses som diskriminering. Det är det allra viktigaste förslaget att gå fram med för att förbättra situationen för funktionshindrade.

Miljöpartiet anser att de satsningar som föreslås av regeringen på tandvårdens område är lovvärda. På sikt måste emellertid tandvården ingå som en del i hälso- och sjukvården med ett gemensamt högkostnadsskydd. På väg mot detta är det angeläget med ett system som är förebyggande, och därför vill Miljöpartiet höja åldersgränsen för fri tandvård till 25 år med början år 2008. Som nästa steg mot ett heltäckande tandvårdssystem vill Miljöpartiet se ett nationellt abonnemangssystem med ett grundskydd och

subventioner för dem med höga tandvårdskostnader. För detta ändamål reserveras 2,94 miljarder kronor för 2008 och 2009 under anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m.

Nätverket "Hälsofrämjande sjukhus" vill vidareutveckla sitt arbete, men har begränsade resurser. Miljöpartiet föreslår därför ett särskilt ekonomiskt bidrag om 3 miljoner kronor under de tre närmaste åren. Önskemålet är att all sjukvård och utbildning på området ska bli hälsofrämjande och utgå från folkhälsomål 6. Vidare bör Kilens (Konsumentinstitutet Läkemedel och hälsa) verksamhet permanentas, och för detta vill Miljöpartiet avsätta 9 miljoner kronor per år under tre års tid. Miljöpartiet säger nej till regeringens förslag inom anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård om att avsätta 30 miljoner kronor för att utveckla hälso- och sjukvårdens ersättningsystem, liksom till förslaget om att avsätta 40 miljoner kronor för avknopningsstöd eftersom det förefaller osäkert och oklart vad förslagen innebär och syftar till.

Aktiviteten på det folkhälsopolitiska området behöver främjas. Miljöpartiet anser bl.a. att landstingen/regionerna bör ges ett samordningsansvar för arbetet med de 11 folkhälsopolitiska målen på regional nivå och att detta ansvar på sikt bör lagstadgas. För att förstärka samordningsarbetet vill Miljöpartiet avsätta 15 miljoner kronor för 2007 och för konkreta projekt, kopplade till folkhälsomålen, 160 miljoner kronor per år under tre år, allt under anslag 14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder.

Handikappombudsmannen måste ha rimliga resurser för att kunna verka mot diskriminering av funktionshindrade, och den tänkta nya lagstiftningen kommer också att kräva resurstillskott. Miljöpartiet anser det därför nödvändigt att Handikappombudsmannens anslag 16:10 förstärks med 3 miljoner kronor per år de tre följande åren.

Miljöpartiet ser med gillande på att regeringen avsätter 3 miljoner kronor per år för 2007 och 2008 för rehabilitering av de män som utövar våld mot kvinnor och barn, men det är inte tillräckligt. Miljöpartiet anser att 2 miljoner kronor per år ska avsättas till Riksorganisationen Sveriges Professionella Kriscentra för Män och att 20 miljoner kronor per år, i form av utvecklingspengar, bör tillföras fler kriscentrum över landet. Nu nämnda satsningar föreslås under anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. Därtill anser vi att 5 miljoner kronor per år bör avsättas för verksamheten vid Nationellt kunskapscentrum för mäns våld mot kvinnor (Uppsala). Av förbiseende har emellertid det senare yrkandet kommit att framställas under utgiftsområde 9 i stället för under utgiftsområde 16.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:1 Budgetpropositionen för 2007 utgiftsområde 9:

1. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 14:4 Statens folkhälsoinstitut ingå ekonomiska förpliktelser avseende beställarstyrda forskningsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kronor efter 2007 (avsnitt 4.8.4).
2. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 83 000 000 kronor efter 2007 (avsnitt 6.8.3).
3. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor efter 2007 (avsnitt 7.7.1).
4. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 18:2 Statens institutionsstyrelse ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor efter 2007 (avsnitt 8.8.2).
5. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 662 000 000 kronor efter 2007 (avsnitt 9.1.2).
6. Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt uppställning i propositionen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:Ju256 av Lars Ohly m.fl. (v):

3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med en plan för hur staten ska ta sitt långsiktiga ekonomiska ansvar för kvinnojourernas arbete.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör inrätta resursjourer som har kompetens att ta emot missbrukande och psykiskt funktionshindrade kvinnor.

2006/07:Ju316 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ytterligare satsningar på Nationellt kunskapscentrum för mäns våld mot kvinnor i Uppsala.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av nationella manscentrum i hela landet och vikten av att stödja lokala initiativ av män som inser behovet av en förändrad mansroll.

2006/07:C276 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Socialstyrelsen och Boverket tillsammans ska kartlägga hemlösheten och boenden för hemlösa minst vart tredje år.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den definition av hemlöshet som ska ligga till grund för Socialstyrelsens och Boverkets fortsatta arbete.
3. Riksdagen begär att regeringen under 2007 återkommer med ett nationellt handlings- och åtgärdsprogram som syftar till att minska kvinnors hemlöshet.

2006/07:C360 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

26. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till lag om inrättande av bostadsförmedlingar för hemlösa.

2006/07:U294 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till frivilligorganisationer för homosexuella, bisexuella och transpersoner.

2006/07:So206 av Ronny Olander och Siw Wittgren-Ahl (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till verksamhet som inriktar sina aktiviteter till stöd för personer med funktionshinder.

2006/07:So218 av Barbro Westerholm (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statligt stöd till utbildningen av service- och signalhundar.

2006/07:So228 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att göra tandvården mer ekonomiskt tillgänglig.

2006/07:So229 av Hans Hoff och Sven-Erik Österberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att ta fram ett samlat åtgärds paket för att ge hemlösa ett värdigt liv.

2006/07:So231 av Christina Oskarsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över möjligheterna att ge även andra grupper med liknande behov som psykiskt funktionshindrade tillgång till personligt ombud.

2006/07:So234 av Claes-Göran Brandin och Gunilla Carlsson i Hisings Backa (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att se över bilstödet till funktionshindrade.

2006/07:So237 av Birgitta Sellén och Sofia Larsen (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över regelverket för service- och signalhundarna och deras status i förhållande till ledarhundar.

2006/07:So238 av Sofia Larsen (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett fortsatt högt stöd till kvinnojourer.

2006/07:So239 av Lars Elinderson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om handikappades rätt till bilstöd.

2006/07:So249 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till sexualpolitiska organisationer.

2006/07:So259 av Jan Lindholm (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en från Läkemedelsverket fristående organisation för konsumentrapportering av biverkningar av läkemedel.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs som förslag till metod att till låg årskostnad för statsbudgeten inarbeta ansökan från Kilen i statsbudgeten.

2006/07:So263 av Mikael Oscarsson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en handlingsplan mot spelberoende.

2006/07:So264 av Göran Lindblad och Ewa Björling (båda m):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka antalet psykiatriska slutenvårdsplatser.

2006/07:So267 av Carina Ohlsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om våldsutsatta kvinnors och barns rätt till stöd, skydd och behandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av jämnare och bättre arbetsvillkor för kvinnojourer.

2006/07:So279 av Göran Lindblad och Ulf Sjösten (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att individualisera biståndet för ledarhund.

2006/07:So285 av Birgitta Sellén och Sofia Larsen (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ändra bestämmelsen om att enbart blinda ska kunna få tillgång till ledarhund.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fatta beslut om att personer med retinitis pigmentosa ska kunna få en ledarhund.

2006/07:So306 av Jan Lindholm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om förslag till finansiering av ett stöd om 3 miljoner kronor årligen under tre år till WHO-nätverket Hälsöfrämjande sjukhus.

2006/07:So317 av Luciano Astudillo m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör agera för att bekämpa spelmissbruk.

2006/07:So322 av Christer Winbäck (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om personlig assistans i förskola och skola.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kostnadsansvaret för personlig assistans.

2006/07:So324 av Christer Winbäck (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förändrad tandvårdsförsäkring.

2006/07:So336 av Hillevi Larsson och Maryam Yazdanfar (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om omskärelse av pojkar.

2006/07:So338 av Hillevi Larsson och Ronny Olander (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barn- och ungdomspsykiatri bör prioriteras i kommande satsningar på vården.

2006/07:So355 av Solveig Hellquist (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda funktionshindrades möjligheter att erhålla service- och signalhundar.

2006/07:So365 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en åldersgräns på 15 år för manlig omskärelse som ej är medicinskt motiverad införs.

2006/07:So370 av Dan Kihlström (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en rikstäckande kampanj med en nollvision för hemlösheten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska ta initiativ för att utveckla den regionala samverkan kring hemlöshetsfrågor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvecklad forskning kring hemlöshet.

2006/07:So374 av Elina Linna m.fl. (v):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att omskärelse av minderåriga pojkar som inte har medicinskt syfte ska förbjudas.

2006/07:So375 av Lars Ohly m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta regionala centrum som arbetar med mäns våld mot kvinnor i varje sjukvårdsregion.

2006/07:So379 av Désirée Pethrus Engström (kd):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en vårdgaranti för barn- och ungdomspsykiatri.

2006/07:So382 av Lars Ohly m.fl. (v):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kravet på förvärsarbete för att få bilstöd slopas.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bilstödet ska vara en del av en samlad socialpolitik med sin bas i socialförsäkringssystemet.

2006/07:So386 av Else-Marie Lindgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om spelmissbruk.

2006/07:So388 av Inger Davidson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att reglerna för statsbidrag till rikstäckande föreningar snarast bör ses över så att en större flexibilitet uppnås.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kravet på lokalavdelningar i minst tio län slopas för föreningar med rikstäckande verksamhet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Föräldraföreningen för dyslektiska barn i avvaktan på denna översyn bör få dispens från denna regel.

2006/07:So408 av Catherine Persson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om det framtida konsumentarbetet kring läkemedel och Konsumentinstitutet Läkemedel och Hälsa (Kilen).

2006/07:So409 av Catherine Persson (s):

Riksdagen begär att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag om gratis tandvård för alla upp t.o.m. 24 års ålder.

2006/07:So436 av Karin Åström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över stödet till handikapporganisationer.

2006/07:So437 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anføres om en nationell handlingsplan för den psykiatriska
hälso- och sjukvården.

2006/07:So439 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens för-
slag anslagen under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social
omsorg enligt uppställning:

UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	Regeringens förslag	Förändring (tkr)
		(tkr)
13:1 Tandvårdsförmåner	3 233 000	500 000
13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård	399 103	-40 000
13:6 Socialstyrelsen	537 989	6 500
13:9 Bidrag till psykiatri och socialpsykiatri	500 000	505 000
14:5 Smittskyddsinstitutet	184 849	4 300
14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder	111 585	30 000
15:3 Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter	7 461	2 000
16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet	273 350	40 000
16:5 Bidrag till handikapporganisationer	163 660	14 000
16:7 Bilstöd till handikappade	256 000	20 000
16:10 Handikappombudsmannen	11 993	3 000
16:11 Tillgänglighets-satsning	0	750 000
18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	613 476	92 000
Summa	46 905 439	1 926 800

2006/07:So442 av Sylvia Lindgren m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anføres om att en bostad är en mänsklig rättighet och att
hemlösheten i Sverige i allmänhet och Stockholm i synnerhet
måste bekämpas till det yttersta där den inte är självvald.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anføres om att vår och samhällets gemensamma omsorg om
människor med missbruksproblem och psykiska problem kraftfullt
måste stärkas.

2006/07:So452 av Thomas Nihlén m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anføres om vikten av att stödja hälsofrämjande sjukhus i enlig-
het med folkhälsomål 6.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nationellt abonnemangstandvårdssystem och gratis tandvård upp till 25 år.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Kilen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av särskilda insatser för män som slår.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av fortsatta insatser nationellt för att komma till rätta med hemlöshetsproblematiken.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Handikappombudsmannen och vikten av utökad ekonomiskt stöd.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över nya typer av handikapporganisationer och deras möjligheter till ekonomiskt bidrag.
12. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt uppställningen:

Miljöpartiets förslag, avvikelse från regeringens förslag, miljoner kronor

---

9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Totalt utgiftsområde	147	149	182
Anslag			
13:1 Tandvård	-145	-85	-85
13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård (besparing)	-70	-70	-70
13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård (satsningar)	12	14	14
14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder	175	175	175
16:10 Handikappombudsmannen	3	3	3
18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	27	27	27
18:3 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa			33

2006/07:So463 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att HBT-kompetens bör finnas på alla brottsofferjourer.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att fler särskilda brottsofferjourer för HBT-personer inrättas.

2006/07:So464 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokalt folkhälsoarbete.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hälsofrämjande sjukhus och hälsofrämjande sjukvård enligt det sjätte folkhälsomålet.
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att klagöra spelberoendes rätt till bistånd i form av behandling, enligt socialtjänstlagen.
47. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en utredning med uppgift att öka kunskaperna om de skadliga sidorna av spel och spelande samt föreslå åtgärder för att hantera den oroande utvecklingen på området.

2006/07:So470 av Birgitta Ohlsson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att jämställa service- och signalhundar med ledarhundar och ge dem samma finansiella status och ekonomiska bidrag.

2006/07:So477 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att se över förutsättningarna att ge fler personer tillgång till s.k. servicehundar.

2006/07:So486 av Eva-Lena Jansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att statsbidragen till tolktjänster för döva ska omfördelas med hänsyn till antalet tolkanvändare i de enskilda landstingen.

2006/07:Kr284 av Eva Olofsson m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att behandling av spelberoende införs i lagtexten i socialtjänstlagen.

2006/07:Kr286 av Cecilia Widegren (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att verka för målsättningen att det avsätts 1 % av spelbolagens omsättning till spelberoendevård.

2006/07:N295 av Désirée Pethrus Engström och Rosita Runegrund (båda kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avknoppning av offentlig verksamhet.

BILAGA 2

Regeringens och riksdagspartiernas förslag till anslag för år 2007

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag och anslagstyp	Regeringens förslag	(s)	(v)	(mp)
13:1 Tandvårdsförmåner m.m. (ram)	3 233 000		+500 000	-145 000
13:2 Bidrag för läkemedelsförmånerna (ram)	21 367 000			
13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård (ram)	399 103		-40 000	-58 000
13:4 Statens beredning för medicinsk utvärdering (ram)	40 695			
13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (ram)	29 099			
13:6 Socialstyrelsen (ram)	537 989		+6 500	
13:7 Läkemedelsförmånsnämnden (ram)	58 626			
13:8 Sjukvård i internationella förhållanden (ram)	368 023			
13:9 Bidrag till psykiatri (ram)	500 000		+505 000	
14:1 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar (ram)	151 937			
14:2 Bidrag till WHO (ram)	35 165			
14:3 Bidrag till Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (ram)	18 288			
14:4 Statens folkhälsoinstitut (ram)	126 350			
14:5 Smittskyddsinstitutet (ram)	184 849		+4 300	
14:6 Institutet för psykosocial medicin (ram)	15 471			
14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder (ram)	111 585		+30 000	+175 000
14:8 Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder (ram)	248 155			
14:9 Alkohol- och läkemedelsortimentsnämnden (ram)	212			
15:1 Barnombudsmannen (ram)	17 184			
15:2 Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (ram)	11 473			
15:3 Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige (ram)	7 461		+2 000	
16:1 Personligt ombud (ram)	109 460			
16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet (ram)	273 350		+40 000	

Anslag och anslagstyp	Regeringens förslag	(s)	(v)	(mp)
16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd (ram)	177 399			
16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder (ram)	79 900			
16:5 Bidrag till handikapporganisationer (ram)	163 660		+14 000	
16:6 Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation (ram)	23 286			
16:7 Bilstöd till personer med funktionshinder (ram)	256 000		+20 000	
16:8 Kostnader för statlig assistansersättning (ram)	14 450 000			
16:9 Myndigheten för handikappolitisk samordning (ram)	19 119		+3 000	+3 000
16:10 Handikappombudsmannen (ram)	11 993		+750 000	
16:11 Tillgänglighetssatsning (nytt anslag) (ram)				
17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken (ram)	2 117 137			
18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. (ram)	613 476		+92 000	+27 000
18:2 Statens institutionsstyrelse (ram)	773 559			
18:3 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa (ram)	32 940			
26:1 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Förvaltning (ram)	23 529			
26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning (ram)	318 966			
Summa	46 905 439	+1 926 800		+2 000

BILAGA 3

Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 9

Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna redovisar sina ställningstaganden i särskilda yttranden som fogas till betänkandet.

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Regeringens förslag	Utskottets förslag
Hälso- och sjukvårdspolitik		
13:1 Tandvårdsförmåner m.m. (ram)	3 233 000	3 233 000
13:2 Bidrag för läkemedelsförmånerna (ram)	21 367 000	21 367 000
13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård (ram)	399 103	399 103
13:4 Statens beredning för medicinsk utvärdering (ram)	40 695	40 695
13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (ram)	29 099	29 099
13:6 Socialstyrelsen (ram)	537 989	537 989
13:7 Läkemedelsförmånsnämnden (ram)	58 626	58 626
13:8 Sjukvård i internationella förhållanden (ram)	368 023	368 023
13:9 Bidrag till psykiatri (ram)	500 000	500 000
Folkhälsa		
14:1 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar (ram)	151 937	151 937
14:2 Bidrag till WHO (ram)	35 165	35 165
14:3 Bidrag till Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (ram)	18 288	18 288
14:4 Statens folkhälsoinstitut (ram)	126 350	126 350
14:5 Smittskyddsinstitutet (ram)	184 849	184 849
14:6 Institutet för psykosocial medicin (ram)	15 471	15 471
14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder (ram)	111 585	111 585
14:8 Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder (ram)	248 155	248 155
14:9 Alkohol- och läkemedelsortimentsnämnden (ram)	212	212
Barnpolitik		
15:1 Barnombudsmannen (ram)	17 184	17 184
15:2 Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (ram)	11 473	11 473

Anslag	Regeringens förslag	Utskottets förslag
15:3 Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige (ram)	7 461	7 461
Handikappolitik		
16:1 Personligt ombud (ram)	109 460	109 460
16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet (ram)	273 350	273 350
16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd (ram)	177 399	177 399
16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder (ram)	79 900	79 900
16:5 Bidrag till handikapporganisationer (ram)	163 660	163 660
16:6 Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation (ram)	23 286	23 286
16:7 Bilstöd till personer med funktionshinder (ram)	256 000	256 000
16:8 Kostnader för statlig assistansersättning (ram)	14 450 000	14 450 000
16:9 Myndigheten för handikappolitisk samordning (ram)	19 119	19 119
16:10 Handikappombudsmannen (ram)	11 993	11 993
Äldrepolitik		
17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken (ram)	2 117 137	2 117 137
Socialpolitik		
18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. (ram)	613 476	613 476
18:2 Statens institutionsstyrelse (ram)	773 559	773 559
18:3 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa (ram)	32 940	32 940
Forskningspolitik		
26:1 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Förvaltning (ram)	23 529	23 529
26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning (ram)	318 966	318 966
Summa	46 905 439	46 905 439